9. Basım

HABABAM SINIFI BASKINDA

Rıfat Ilgaz

çınar yayınları

HABABAM SINIFI BASKINDA

Oyun

Rıfat Ilgaz

ISBN 975-348-032-6

9. Basım

Ağustos 1994

ÇINAR YAYINLARI
RIFAT ILGAZ KÜLTÜR MERKEZİ
Küçükparmakkapı Sk. No: 23
80060 BEYOĞLU-İSTANBUL
Tel: 293 23 98-293 23 99
Fax: 293 28 96

Bu kitabın yayın hakları
ÇINAR YAYINLARI' na aittir.

Dizgi: Çınar Yayınları
Baskı: Özal Matbaası
Kapak Baskı: Rekor Matbaacılık
Kapak: Turhan Selçuk

RIFAT ILGAZ

HABABAM SINIFI BASKINDA

Eğitim sistemimizin dününden söz ederken, geçmiş zaman kipini, salt dilbilgisel bir zorunluluk olarak değil içimizde bugünün övüncünü de duyarak kullanabilmeyi ne kadar isterdik. Oysa bu övüncün çok uzağındayız. Hele orta eğitimimizin, yani çocuklarımızı en karmaşık, en duyarlı, öğrenmeye ve etkilenmeye en açık yaşlarındayken emanet ettiğimiz kurumlarımızın halini gördükçe, payımıza yalnızca kaygı düşüyor.

Çocuklarımız, üç beş sayfasını bile okumaya dayanamayacağımız ve içerdikleri yanlışlar eleştire eleştire bitirilemeyen kitapları ezberlemeye zayıf almaya; zayıf alma korkusuyla kopyaya, kaçamağa mahkûm ediliyor. Çoğu «başarısız» damgasının yükünü taşıyor incecik omuzlarında. Bütünleme sınavları yetersiz kaldığından alel acele yeni sınavlar düzenleniyor. Öğretmenler ve öğrenciler bıkkınlığın, savrukluğun, bunalımın kucağına atılıyor. Yaşanan kargaşa özel dersanelere ve özel öğretmenle-

re kazanç aracı oluyor. Bir saatlik bir dersin bir kaç günlük asgari ücret tutarına verilebildiği gizli bir gerçek değil. Veliler umutsuzca «iyi bir lise» peşinde koşuyor. «İyi bir lise» uğruna oyun çocukları delice birbirleriyle yarıştırılarak bambaşka «oyun»larla tanışıyorlar. «İyi bir lise»ye kayıt yaptırmak için «iyi» semtlerden sahte ikâmetgâhlar ediniliyor. Kayıt sırasında toplanan paralardan, yaşanan sinir bozukluklarından, gülünçlük sınırını aşan «ciddi» işlemlerden ise söz etmeye bile gerek yok.

Peki sınıfların içinde neler yaşanıyor? Acı, tatlı, güzel, çirkin, üzücü, gülünç, sayısız olay. HABABAM SINIFI bu olaylarla örülü ve ilk yayınlandığı günden beri insanları güldürüyor. Okul yaşamı içinde, ergenliğin, gençliğin doğal taşkınlıklarıyla yapılan hınzırlıklardan oluşmuş, gülücük dolu bir demet hangimizin belleğinde yoktur ki? Ama HABABAM SINIFI'nda tüm bunların ötesinde bir gerçek var. Dikkatli okuyunca görülüyor bu. Bir yanlışlığın varlığı ince ince batıyor içimize. Ortaya çıkan komikliklerin yanlızca masum okul olayları olmadığını seziyorsunuz. 'Okul bu olmamalı, öğrencilik bu olmamalı, öğretmenlik bu olmamalı' demeye başlıyorsunuz. Olmaması gerektiği halde olup bitmeyi sürdüren bir şeyler ardarda seriliyor önümüze. Ve HABABAM SINIFI, «düşsel bir lisenin düşsel bir sınıfı» olmaktan çıkıyor. Her lisede kazara bir hababam sınıfı bulunabileceğini kabul etmekle de kurtulamıyoruz. Artık anlamak zorundayız: Tüm liseler hababam sınıflarıyla doluyor ve suç kesinlikle çocuklarımızda değil.

Üzüntüyle görüyoruz ki, eğitim sistemimiz çağdaş koşullarla donatılmadıkça, hababam sınıfları varlıklarını, HABABAM SINIFI dizileri güncelliklerini koruyacaklardır.

Oysa biz Türkiye'de tek bir hababam sınıfı kalsın isterdik; Rıfat Ilgaz'ın HABABAM SINIFI.

ÇINAR YAYINLARI

Yayınevimizin ilkeleri gereğince, dergi ve gazetelerde kaynak belirtilerek yapılan alıntılar dışında RIFAT ILGAZ'ın tüm yapıtları ve yapıtlarındaki kişiler, tipler, adlar, takma adlar (İnek Şaban, Şaban, Şabaniye gibi...) karakterler, olaylar tümüyle ya da bölüm bölüm yayınevimizle anlaşmadan kesinlikle kullanılamaz.

ÇINAR YAYINLARI

KİŞİLER

ADIBELLİ
ÇOLAK HAMDİ
GECECİ MURAT
GÜDÜK NECMİ
HAFİZE ANA
İNEK ŞABAN
KALEM ŞAKİR
KEL MAHMUT
MÜFETTİŞ
MÜDÜR
SUSAK CAFER
TULUM HAYRİ
YAVŞAK ŞADİ
ZEYNEP

BİRİNCİ BÖLÜM

TABLO : I

(Sınıf... Sıralar... Kürsü... Kara tahta... Sandalye... Sınıftakiler: Tulum Hayri, Kalem Şakir, İnek Şaban, Güdük Necmi, Adıbelli... Edebiyat Öğretmeni Susak Cafer'i beklerken birden Müdür girer. Sınıf ayağa kalkar.)

MÜDÜR – Otururun, dersiniz?

GÜDÜK NECMİ – Susak.

KALEM ŞAKİR – Cafer Bey.

TULUM HAYRİ – Yani edebiyat.

MÜDÜR – Ne demek Susak?

KALEM ŞAKİR – Yani hocam... Sussak da sizi dinlesek!...

MÜDÜR – Ha! Peki, dinleyin öyleyse!... Ben İsviçre'de gördüm çocuklar. Ne biletçi var, ne de kontrol, tramvaylarda...

GÜDÜK NECMİ – Ne var onların yerine?

MÜDÜR – İtimat var.

SESLER – İtimat Ambarı... İtimat Bakkaliyesi... İtimat...

GÜDÜK NECMİ – Yoksa, efendim, tramvaycılık mı oynayacağız?

MÜDÜR – Sus da dinle! Giriyorsun kapısından, atıyorsun bilet parasını kutuya...

GÜDÜK NECMİ – Para yoksa?

MÜDÜR – Yoksa binmezsin be! Hem İsviçreli olacaksın, hem paran olmayacak...

KALEM ŞAKİR – Doğru! Dünyanın parası var İsviçre'de. Bizimkilerin paraları bile orda!

MÜDÜR – Höyyyt! Paradan çok medeniyet var İsviçre'de. Herifler yirmi beş kuruşa tenezzül mü edecekler?

GÜDÜK NECMİ – Belki kadınları eder, medeni olmadıklarından...

MÜDÜR – Nerden biliyorsun medeni olmadıklarını?

GÜDÜK NECMİ – Pek yakınlara kadar seçim hakları yoktu. Bizim kadınlar gibi özgür değil!

MÜDÜR – Sadece kocalarını seçerler, yeter onlara. İsviçre'de medeniyet var, vicdan var, ahlâk var... Daha çok da terbiye var.

TULUM HAYRİ – Bizde yok mu demek istiyorsunuz?

MÜDÜR – Var mı, yok mu bir deneyeceğiz. Çocuklar, bundan sonra kantin simidi aldınız mı, parasını kutuya atacaksınız. Karnınız acıktı da canınız simit istedi mi gideceksiniz simit tablasının başına, parası olan simidi alacak! Diyelim ki karnınız aç! Paranız da yok! Vicdanınızın sesini dinleyeceksiniz. Nefsinizi zaptürapt altına almak için...

GÜDÜK NECMİ – Ya midemizin sesi baskın çıkarsa hocam?

MÜDÜR – Höt, susturacaksınız onu!

GÜDÜK NECMİ – Ya susmazsa?

MÜDÜR – Vicdanınızın tellerine kulağınızı dayayacak, mutlaka bir ses alacaksınız. Bu gerili tellere şöyle tırnağınızın ucuyla bir dokundunuz mu...

GÜDÜK NECMİ – Tınnn!...

MÜDÜR – Höt. Kim dokundu?

GÜDÜK NECMİ – Ben efendim!

MÜDÜR – Ulan burda değil, simit tablasının başında dokunacaksın. Burada dokunmuşsun para etmez. Kendi kendinizi idare etmek için büyük bir adımdır bu: Vicdanınıza kulak vermek! Bıktım sizleri idare etmekten!

GÜDÜK NECMİ – Biz de idare edilmekten bıktık!

MÜDÜR – Hem her zaman bizi nerde bulacaksınız siz? Bu işin terbiyevî ve ananevî bir gayesi de vardır. Simit mübarek bir nesnedir. Bu işe simitten başlamamızın tek gayesi, onun kutsallığından yararlanmamız içindir. Simit, hele susamlı kandil simidi, sembolümüzdür bizim. Bu kutsal halka, çayla işbirliği ederek çok canlar kurtarmıştır. Bu yüzden, cankurtaran simidi tabiri dilimize ve edebiyatımıza geçmiştir çocuklar. Kendi kendimizi idareyi öğreneceğiz, bu cankurtaran halkasıyla!

GÜDÜK NECMİ – Es oğlum, es!...

MÜDÜR – Höt! Kim o laf karıştıran?

KALEM ŞAKİR – S.O.S'in Türkçe'sini söyledi.

GÜDÜK NECMİ – Es oğlum, es...

MÜDÜR – Kısa kes! İlk adımı simitten atıyoruz çocuklar, kendi kendimizi idareyi deneyeceğiz. Buna self

guvrnement derler, eğitimde! Bugünden itibaren parayı atan simide yapışacak. Açıkgözlülüğe kalkışan olur da bir yakalarsam, eh bir yakalarsam!... Ben bilirim yapacağımı... Çocuklar!... Ne sizin yüzünüz kara çıksın, ne de biz idarecilerin. Gelen müfettişler de görsün, ne biçim bir müdürüm ben! Denememiz Türk milletine hayırlı olsun! Hiylesine kaçanların, her bir simit kızgın bir halka olup boynunda kalsın!

(Müdür çıkar. Peşinden de Adıbelli çıkar.)

KALEM ŞAKİR – Kuyruk! Gene takıldı peşine! *(İnek Şaban da çıkmak için davranır.)*

TULUM HAYRİ – Sen nereye ulan?

İNEK ŞABAN – Bu müdürü görür görmez çişim geliyor.

GÜDÜK NECMİ – Korkudan...

KALEM ŞAKİR – Tabancasından korkuyor.

(İnek Şaban çıkmak ister, Tulum Hayri önüne geçer.)

TULUM HAYRİ – Ulan nereye? Şimdi Susak gelecek! *(Kalem Tulum'a «bırak çıksın» diye işaret eder.)* Çabuk gel!

İNEK ŞABAN – Hemen abi! *(Sıkışmıştır, çıkar.)*

GÜDÜK NECMİ – Gelmez bu Susak. Müdürün sesini kapıdan duyup dönmüştür geri. Bir daha da uğramaz.

TULUM HAYRİ – Hadi, yerlerinize!

KALEM ŞAKİR – Çok edebiyatçı gördük ama, böylesini görmemiştik. Herif gelmiş gelmiş, Ziya Paşa'ya kadar, orda dayanmış kalmış!

TULUM HAYRİ – Abdülhak Hamit'e bile atlayamamış.

KALEM ŞAKİR – Bir tek roman okuduysa yüzüme tükürün!

GÜDÜK NECMİ – O kadar da değil artık!

TULUM HAYRİ – Bize roman incelemelerini boşuna mı veriyor. Kendisi öğrensin diye.

KALEM ŞAKİR – Ne edebiyatçılar gördük kaç yıldır... Haşim'ci Piyaleler, Zemzemeci Müdürler...

GÜDÜK NECMİ – Bu da Ziya Paşacı!

KALEM ŞAKİR – Gösteririz ona biz Ziya Paşa'yı!

TULUM HAYRİ – Önce ona romanı gösterelim biz!

KALEM ŞAKİR – Bu adam, bugüne kadar tek bir roman okuduysa, sıradan yüzüme tükürün! Diyorum ki Çalıkuşu'nu bile okumamıştır.

GÜDÜK NECMİ – O kadar uzun boylu değil!

KALEM ŞAKİR – Bir deneriz. Eğer okuduysa ben senin bütün bir yıl içeceğin sigarayı alacağım. Her gün bir paket... Okumadıysa, sen iki paket kokulu sigara alıp sınıfa dağıtacak mısın?

TULUM HAYRİ – Roman okumadığı meydanda ama, Çalıkuşu'nu da okumadı diyemem ben!

GÜDÜK NECMİ – Okumuştur.

KALEM ŞAKİR – Okumamıştır.

GÜDÜK NECMİ – Ama nasıl bileceğiz okuyup okumadığını?

KALEM ŞAKİR – Onu sen bana bırak.

GÜDÜK NECMİ – Hazırım ben. İşte kokulunun da parası. Sen de çık bir yıllık sigara parasını bakalım!

KALEM ŞAKİR – Ulan, banka mıyım ben?

GÜDÜK NECMİ – Yemin et, herkesin önünde!

KALEM ŞAKİR – Yemin olsun!

GÜDÜK NECMİ – Öyle yemin değil, bizim yeminden! Almayanın hını mını hınt olsun mu?

KALEM ŞAKİR – Evet! *(Parmağını büker)* Hını mını hınt olsun! Hayri de kefil!

TULUM HAYRİ – Tamam! İş döndü, dolaştı, gene kabak bizim başımızda patladı. Peki, kefilim! *(Kaleme)* Çalıkuşu'nu okudu mu okumadı mı, ortaya çıkarmak da sana düşüyor.

KALEM ŞAKİR – Kolay! Plan hazır. Hani Susak bize roman tahlilleri vermişti ya...

GÜDÜK NECMİ – Bana Sinekli Bakkal düşmüştü.

TULUM HAYRİ – Bana da Araba Sevdası...

KALEM ŞAKİR – İnek Şaban'a Kiralık Konak, Adıbelli'ye Çalıkuşu. Ben Adıbelli'nin Çalıkuşu romanını söktüm. İnek Şaban'm Kiralık Konak'ının kapağının içine oturttum. Taş gibi de yapıştırdım.

TULUM HAYRİ – Demek Adıbelli Çalıkuşu yerine Kiralık Konak'ı anlatacak.

KALEM ŞAKİR – İnek Şaban da Kiralık Konak yerine Çalıkuşu'nu!

GÜDÜK NECMİ – Şimdi bütün mesele İnek Şaban'ı kaldırıp anlattırmakta, öyle mi?

KALEM ŞAKİR – İşte o zaman Susak'ın Çalıkuşu'nu okuyup okumadığı çıkar ortaya.

İNEK ŞABAN – *(Girer.)* Geliyor!...

TULUM HAYRİ – Sınıf çok eksik. Bu Susak gene şube kâtibi gibi yoklama yapar. Haytalar, Palamutlar... Adıbelli bile yok!

(Elinde kehribar tesbih, gözünde badem gözlük, yeleğinde köstekli saatle Susak Cafer girer. Ayağında mest ve lastikleri vardır. Elleri arkadadır. Peşinden de Adıbelli girip yerine oturur. Susak Cafer yoklamaya başlar. Güdük, olmayanların yerine, sıraların yanından, altından kayarak «burdayım!» der...)

SUSAK CAFER – *(Defterden okur.)* 88 İsmail Hayta?

GÜDÜK NECMİ – Burda!

SUSAK CAFER – 122 Şaban Şenol?

İNEK ŞABAN – Efendim!

GÜDÜK NECMİ – Sus ulan, satılmış! Efendilik kalktı!

SUSAK CAFER – Kim orda hırlayan?

İNEK ŞABAN – Satılmış diyor bana, hocam!

SUSAK CAFER – Ne demekmiş satılmış?

İNEK ŞABAN – Efendilik kalktı diyor.

SUSAK CAFER – Halt etmiş! Tam yerini buldu, oturdu, köylü, efendimiz oldu. 136 Hayri Tulumoğlu?

TULUM HAYRİ – Var!

SUSAK CAFER – 371 Osman!

GÜDÜK NECMİ – *(Sıranın altından kayar)* Burda!

SUSAK CAFER – 154 Bekir Boylam?

GÜDÜK NECMİ – O da burda.

SUSAK CAFER – Nerde?

GÜDÜK NECMİ – Burda hocam!

SUSAK CAFER – Herkes burda ama ortada adam yok! Efendiiim, Ali Adıbelli?

ADIBELLİ – Efendim?

GÜDÜK NECMİ – Köpek!

ADIBELLİ – Kim?

GÜDÜK NECMİ – Sen!

SUSAK CAFER – Kim orda havlayan? Susun da şu yoklamayı bitirelim. Şakir Kalem?

KALEM ŞAKİR – Burda.

SUSAK CAFER – 142 Recep Sağlam?

GÜDÜK NECMİ – Burda.

SUSAK CAFER – 46 toplam?

(Kimseden ses çıkmaz.)

SUSAK CAFER – Toplam? 46 Toplam? Nerde bu adam?

GÜDÜK NECMİ – Yerindedir hocam.

SUSAK CAFER – Kalksın ayağa.

TULUM HAYRİ – Kalkamaz hocam.

SUSAK CAFER – Neden kalkamazmış? Sıraya yapışık mı?

TULUM HAYRİ – Böyle biri sınıfta yok hocam!

SUSAK CAFER – Yok da neden yazıyorsun deftere?

TULUM HAYRİ – Ben böyle birini yazmadım ki.

SUSAK CAFER – Eee, öyleyse ben uyduruyorum.

TULUM HAYRİ – Bu 46 toplam öğrenci değil hocam!

SUSAK CAFER – Nedir ya?

TULUM HAYRİ – Toplamdır, yani yekûn!

SUSAK CAFER – Ne zamandan beri bizim yekûn, toplam oldu?

GÜDÜK NECMİ – Dil akımı başlayalı beri.

SUSAK CAFER – Hay dilinizi eşek arısı soksun! Akım... Akım... Akım!... Akım derken nerdeyse başka bir şey diyeceksiniz!

KALEM ŞAKİR – Demeyiz hocam! Dilimizi tutarız! Dilimize saygımız büyüktür. Bu dil büyük yazarlar yetiştirmiştir. Bir Yaşar Kemal var ki, bu sene Nobel ödülü alacak!

SUSAK CAFER – Kim bu adam?

KALEM ŞAKİR – Kiralık Konak'ı yazmış hocam.

SUSAK CAFER – Onu o mu yazmış?

İNEK ŞABAN – Hayır hocam, Yakup Kadri Bey yazmış!

SUSAK CAFER – Hımmmm!... Kimdi bu Kiralık Konak romanını anlatacak olan?

İNEK ŞABAN – Ben! Ben anlatacaktım.

SUSAK CAFER – Kalk da anlat!

İNEK ŞABAN – *(Kalkar, kürsüye geçer, notlarını karıştırmaya başlar, fakat ezberden okur.)* Çok muhterem hocam ve çok sayın arkadaşlarım...

KALEM ŞAKİR – Bak şu ineğe, başa göre tıraş yapıyor.

İNEK ŞABAN – Beni dinlemek lütfunda bulunduğunuzdan dolayı sizlere teşekkür etmeyi bir borç bilirken Kiralık Konak romanını incelemek fırsatına beni kavuşturan çok muhterem hocamıza da yüksek minnet borcu duyarken, kendimi çok mutlu bulmaktayım. Bu Kiralık Konak romanını Karaosmanoğlu Yakup Kadri Bey yazmıştır. Çok güzel bir romandır. Eni yirmi, boyu otuz beş santimetredir. İçinde resim grafik, harita ve istatistik mevcut değildir. 295 sayfa olup İstimlâk Kitabevi tarafından 1920 yılında basılmış olup çok akıcı ve çekici bir üslûpla yazılmıştır. Yakup Kadri Beyefendi'nin bir de Yaban'ı vardır, bir de Sürgün'de Erenlerin Bağını yazmıştır. Şimdi size Kiralık Konak'ın bir hülasasını çıkarayım. Ben çıkardım, size okuyayım.

Feride vardır. Sörler okulunda paralı yatılı okumaktadır. Okulun en haşarı kızı olduğu için adını Çalıkuşu koymuşlardır, arkadaşları. *(Bütün sınıf başını çevirip Susak Cafer'e bakar.)*

TULUM HAYRİ – Yuttu mu dersin?

KALEM ŞAKİR – Yuttu Agop'un kazı gibi. Ulan Güdük! Yandı senin kokulular!

GÜDÜK NECMİ – Dur patlama!

TULUM HAYRİ – Uyandırma Susağı!

İNEK ŞABAN – Her ne kadar Kâmuran Feride'yi yani Çalıkuşu'nu seviyorsa da...

ADIBELLİ – Ne diyor bu Şaban be? Çalıkuşu deyip duruyor.

KALEM ŞAKİR – Keyfi misin? Çalıkuşu da der, Feride de der...

ADIBELLİ – Diyemez! Nasıl dermiş!

TULUM HAYRİ – Der! Roman öyleyse ne yapsın çocuk?

İNEK ŞABAN – Araya başka bir kadın giriyor. Bir gün bahçede yani konağın bahçesinde...

KALEM ŞAKİR – *(Adıbelli'ye)* Bak, Konak, dedi. Konağın bahçesi dedi. Yani Kiralık Konak'ın bahçesi, anladın mı?

İNEK ŞABAN – Konağın bahçesinde bir gün salıncağa binerler. Feride yani Çalıkuşu...

ADIBELLİ – Bak gene Çalıkuşu dedi.

TULUM HAYRİ – Sus ulan, ne desin, deve kuşu mu desin?

İNEK ŞABAN – Yani Çalıkuşu, Kâmuran'dan aşağı kalmamak için bütün gücüyle kolan vurur. Başı dallar arasında kaybolur.

ADIBELLİ – Ne anlatıyor, bu Şaban be?

KALEM ŞAKİR – Sağır mısın? Kiralık Konak'ı... Sus da dinle!...

ADIBELLİ – İçinde hiç de Kiralık Konak geçmiyor.

İNEK ŞABAN – Tatillerini konakta geçiren Feride...

KALEM ŞAKİR – Al sana bir konak daha...

ADIBELLİ – Ama kiralık demedi.

KALEM ŞAKİR – Konak, halasının konağı... Halası sıkışınca verecek kiraya. Daha sıkışmadı ki...

İNEK ŞABAN – Bir akşam Çalıkuşu, konağın bahçesinde çiçek toplarken, çarşaflı bir kadın çıkagelir. Kadın Çalıkuşu'na der ki...

ADIBELLİ – Olmaz böyle şey!... Çalıkuşu, Çalıkuşu!... Çalıkuşu benim romanımın adı...

SUSAK CAFER – Dır dır ne söylenip duruyorsun be?

ADIBELLİ – Hocam, Şaban hep Çalıkuşu deyip duruyor, Çalıkuşu benim kitabımın adı, diyorum.

SUSAK CAFER – *(Ödev listesine bakar.)* Sen hangi kitabı anlatacaktın, Adıbelli?

ADIBELLİ – Çalıkuşu'nu hocam! Hep benim kitabımın admı söyleyip duruyor Şaban!

SUSAK CAFER – Senin romanında Çalıkuşu geçmiyor mu?

ADIBELLİ – Hiç geçmiyor. Hep konak, hep konak...

SUSAK CAFER – Allah, Allah!... Nasıl olur bu Şaban? Sen ne anlatıyorsun?

İNEK ŞABAN – Neyi anlayacağım, Kiralık Konak'ı...

SUSAK CAFER – Bakıyorum hiç konağın lafını ettiğin yok.

İNEK ŞABAN – Yazmıyor ki kitapta.

SUSAK CAFER – Öyle ya, yazmazsa çocuk uyduracak değil ya!... Sen devam et evlat!

KALEM ŞAKİR – *(Güdük'e)* Bal gibi yuttu işte! Var mı bir diyeceğin?

GÜDÜK NECMİ – Hele dur, ders bitsin!

İNEK ŞABAN – Nerde kalmıştım? Haaa!... Konağın çocuğu Avrupa'ya gitmiştir. Orda bir kadına tutulmuş ve ona mektuplar yazmıştır... Nişanlısı olan Çalıkuşu...

ADIBELLİ – Bakın hocam, gene Çalıkuşu...

SUSAK CAFER – *(İnek'e)* Mübarek adam, sen de onu huylandırmak için mi boyuna Çalıkuşu deyip duruyorsun? Hiç olmazsa Çalıkuşu deme de kızın asıl adını söyle!

ADIBELLİ – Sözde benim romanımın adı Çalıkuşu... İçinde bir tane bile Çalıkuşu yok!

SUSAK CAFER – Eee, uzun ettin sen de! Elindeki nihayet bir kitap, kuş kafesi değil ya!

ADIBELLİ – Hiç olmazsa bir tanecik olsun numunelik...

SUSAK CAFER – *(Kalkar)* Hele ver şu kitabı bakayım! *(Alır, inceler)* Allah, Allaaah!...

KALEM ŞAKİR – *(Hocanın dikkatini dağıtmak için)* Efendim, sakın bu Yakup Kadri Bey, Reşat Nuri Bey'den esinlenerek bu eseri yazmış olmasın?

SUSAK CAFER – Ne demek esinlenmek?

KALEM ŞAKİR – Yani yürütmüş olmasın? Malum ya, buna edebiyatta...

SUSAK CAFER – İntihal mi demek istiyorsun?

GÜDÜK NECMİ – Evet hocam, ortada bir aşırma, bir el çabukluğu, bir kılıf geçirme, var ama... Bunu romancı mı yapmış, yoksa...

SUSAK CAFER – Sus sen! Ne diyorduk? Bir intihal de vaki olabilir. Bu iki romancı, aynı nesilden olduğuna göre...

GÜDÜK NECMİ – Yani aynı kuşak...

SUSAK CAFER – Kuşakmış... Otur, tufeyli herif.

GÜDÜK NECMİ – Aaa, tufeyli de ne demek hocam?

SUSAK CAFER – Tufeyli demek, sizin gibi, bu donsuz milletin fasulye, pilavını hak etmeden, her Allah'ın günü kaşıklayan...

KALEM ŞAKİR – Asalak, anlamına geliyor şu halde...

SUSAK CAFER – Asalak da ne demek?

KALEM ŞAKİR – Tufeylinin öz Türkçe'si, a salak!

SUSAK CAFER – Tufeyli, tufeylidir.

KALEM ŞAKİR – Hayır, a salak!

SUSAK CAFER – Tufeyli diyorum sana!

GÜDÜK NECMİ – Bizi kuşağımızın dışında kalanlarla, yani büyüklerimizle karıştırmayın hocam!

SUSAK CAFER – Gene zırt diye çıktı dışarı! Çeneni kısıp susamaz mısın sen!

GÜDÜK NECMİ – Nasıl susayım, içim yanıyor!... *(Yavaşça)* Gitti iki paket kokulu! Yakup Kadri'nin kılıfının içinde Reşat Nuri'yi yürüttüler. Bir de bana tufeyli diyorsunuz.

SUSAK CAFER – Ben salaktan malaktan anlamam.

GÜDÜK NECMİ – Kuşağınız çok eskidi artık. *(Zil çalar. Susak Cafer tespihini şakırdatarak öfkeli öfkeli kalkar.)*

SUSAK CAFER – Kuşak da sizsiniz, uçkur da! Biz, su katılmamış bir nesil olarak geldik, su katılmamış bir nesil olarak gidiyoruz. Şen olasın Halep şehri!

GÜDÜK NECMİ – Su katılmamış torba yoğurdu! Hani ya ayrandan içen!

SUSAK CAFER – Evet, bütün saltanatımızla, bütün ihtişamımızla, işte geldik gidiyoruz!

SINIF – *(Ezgi ile)* Allah selamet versin hocam!

(Susak Cafer çıkar, peşinden, bir gürültüdür başlar. Kapıda Kel Mahmut görünür, gürültü kesilir. Çolak Hamdi'yle sınıfa girerler.)

KEL MAHMUT – İşte size yeni bir arkadaş! Yaz Hayri yoklama defterine numarasını! Ben verdim, 200! Çift sıfır var sonunda. Anlarsın ya... Adını da kendisi söylesin! Hadi bakalım tanıt kendini! *(Biraz durur, gülümseyerek bakar, çıkar.)*

ÇOLAK HAMDİ – Adım Hamdi! Soyadım Çolakoğlu! Ben, babamla övünecek adamlardan olmadığım için, siz Çolak Hamdi der geçersiniz! Adana'da da böyle derlerdi. Ben Çolak adını babamdan kaldı diye değil, hak ettiğim için aldım! Sağ kolum kırıktır. Şu var ki voleybol oynarken kırmadım bu kolu! Anlarsınız ya!...

TULUM HAYRİ – Anladık, öbür kolunun sağ kalmasını istiyorsan dik kafalık etmez, bize uyarsın! Geçinip gideriz gül gibi.

ÇOLAK HAMDİ – Dur, daha bitmedi! Buraya neden geldiğimizi anlatmadık. Paralı yatılıyım ben. Paralı dedimse, bol paralı demek istemedim.

TULUM HAYRİ – Uzatma da anlat neden geldiğini.

ÇOLAK HAMDİ – Dosyamız nasıl olsa gelecek peşimizden. Önceden anlatalım da erkeklik bizde kalsın. Sizin anlayacağınız. Adana'daki okulda kayıntı mayıntı patırtılarına karıştık. Kazan mazan kaldırıp karavana maravana devirdik. Adımız elebaşıya çıktı. Elebaşılık kim, biz kim!...

KALEM ŞAKİR – Mal gösteriyor kendini. Tam Hababam Sınıf'lık adam!

ÇOLAK HAMDİ – Yanlış geldikse çeker gideriz.

TULUM HAYRİ – Yok bir yanlışlık ahbap! Tam yerini buldun. *(Çolak'ı kucaklar.)* Hadi hoş moş geldin! *(Öbür çocuklar da hoş moş geldin diyerek Çolak'ı teker teker kucaklarlar, elini sıkarlar. Çolak yalnız Adıbelli'den biraz hoşlanmamış görünür.)*

TABLO : II

(Yatakhane. Yataklar. Pijamalar giyilmiştir. Çocukların kimisi yatmakta, kimisi oturup konuşmaktadır.)

TULUM HAYRİ – *(Pijamasız girer)* Cumartesi akşamları hep böyle! Herkes kendi dalgasında, bizim yüreğimiz ağzımızda. Ulan girin yataklarınıza da bir de sizinle uğraşmayalım!

ÇOLAK HAMDİ – *(Uzun donlu, fanilalı, havlusu boynunda dolaşır.)* Mümessillik ağır geliyorsa çekilirsin. Elbet bulunur yerine geçecek biri!

TULUM HAYRİ – *(Alaycı)* Ahbap, dün bir bugün iki! Erken olmuyor mu? Bizim makam koltuğunda gözün mü var yoksa?

ÇOLAK HAMDİ – Bir tek kaçağı bile idare edemeyip yakınırsan, önce kolundan tutup nezaketle indirirler seni makam koltuğundan...

TULUM HAYRİ – Sonra?...

ÇOLAK HAMDİ – Sonrası... Eğer sınıftan da yakınırsan bir tekme kıçına!...

TULUM HAYRİ – Kim yapacak bunları aslanım, hep sen mi?

ÇOLAK HAMDİ – Sınıf yapacak! Sen sınıfın gücünü bilmiyorsun galiba!

TULUM HAYRİ – Onlar benim gücümü bilirler.

ÇOLAK HAMDİ – Böbürlenip duracağına önce şu kaçağını idare et sen!

GÜDÜK NECMİ – Kaçak da kaçak olsa bari!

İNEK ŞABAN – Adıbelli! Biz çok gördük böyle Adıbellileri.

GÜDÜK NECMİ – Ulan sen sus? Senin de adın belli: İnekkk!...

ÇOLAK HAMDİ – *(Hayri'ye)* Ahbap! Yatakhane işleri yolunda gitmiyor. Hiç beğenmiyorum.

TULUM HAYRİ – Daha kıdemini doldurmadan....

ÇOLAK HAMDİ – Kıdemim dolmadan ben dolmaya başladım!

TULUM HAYRİ – Beğenmezsen, alır heybeni, otele çıkarsın!

ÇOLAK HAMDİ – Ben de onu düşünüyordum! Otel biraz masraflı olacak! Revire kalksam nasıl?

TULUM HAYRİ – Revire kaldıramazsın! Sicilin yüklü!

ÇOLAK HAMDİ – Ben yatakhanede helâ kuyruğu bekleyecek adam mıyım be! Koskoca yatakhanede iki helâ! Olmaz böyle şey! Hadi eyvallah! Nereye gidiyorum biliyor musun? Gene helâ kuyruğuna! *(Ayaklarını sürte sürte çıkar.)*

GÜDÜK NECMİ – Nerden geldi başımıza bu Çolak be?

KALEM ŞAKİR – Hadi otlakçı, sen de!... İki üç gündür Çolak'tan otluyorsun hep. Yağcı pezevenk! Arkasından ileri geri konuşma bari!

GÜDÜK NECMİ – Her şeye de burnunu sokuyor be kardeşim.

TULUM HAYRİ – Benim işime burnunu soksun da göreyim. Burun murun kalıyor mu onda! Ulan nerde kaldı bu Adıbelli zibidisi be!...

KALEM ŞAKİR – Hiç telâşlanma sen, Müdür bilir onun gecikeceğini.

TULUM HAYRİ – Hem bilir, hem de bana kafa tutar.

İNEK ŞABAN – Bu Adıbelli de nerden çıktı be!

GÜDÜK NECMİ – İnek aklıyla ufaktan postasını koyuyor Adıbelli'ye. İnekliği Adıbelli'ye yıkıp rahat edecek. Öyle yağma yok! Bu Hababam Sınıfı'na inek geldin... Hayır, pardon, dana geldin, inek gideceksin!

TULUM HAYRİ – Hadi çocuklar, girin yataklara. Cumartesi, mumartesi ama, Müdür'le Kel buralarda. İkisi bir araya geldi mi mutlaka bir bokluk çıkar. Hele bir dolaşayım ben. *(Çıkar.)*

KALEM ŞAKİR – Oysa, ufaktan bir şakamız vardı şu Adıbelli'ye. İnek Şaban'ın yerini tutar mı, tutmaz mı diye. *(Bir örtüye sardığı kurukafayı çıkarır. Göz oyuklarındaki ampulleri yakar, söndürür.)*

İNEK ŞABAN – *(Şaşırarak bakar.)* Kim bilir ne kadar korkardı, tüh be!...

KALEM ŞAKİR – Bakıyorum, Adıbelli geleli rahat bir soluk almışa benziyorsun! Şaban'cığım kurtuluş yoook! Çekeceksin çilesini bu inekliğin!

İNEK ŞABAN – Vız gelir senin kurukafaların bana!

GÜDÜK NECMİ – Gene sen şu kurukafayı Adıbelli'nin yatağına koy! Belki gelir de gece yarısı...

ÇOLAK HAMDİ – *(Girer.)* Ne biçim yatakhane be! Gece yarısı oluyor, helâlar hala dolu. Yapamam ben bu yatakhanede!

KALEM ŞAKİR – En iyisi sana bir han odası!

İNEK ŞABAN – Bizim hemşehrilerin bir oteli var, pahalı değil. Ben gider...

ÇOLAK HAMDİ – Otele verecek param yok diyorum size. Yarın akşamdan tezi yok, revire kalkıyorum ben.

GÜDÜK NECMİ – Sicilin de çok yüklüymüş. Bir revirlik oldun mu, alırsın pasaportu.

ÇOLAK HAMDİ – Bir deneyeceğiz. Tehlikesiz tarafından. Helâ kapılarında nöbet tutamam ben.

GÜDÜK NECMİ – Adıbelli'yi de aldıracak mısın yanına?

ÇOLAK HAMDİ – Önce biz kapağı atalım. Adıbelli kolay.

TULUM HAYRİ – *(Hışımla girer)* Herkes yerine, Müdür'le Kel Mahmut tuttular kapıyı. Kuş uçurtmuyorlar. Gececi Murat da yanlarında. Hadi Çolak sen de yerine.

İNEK ŞABAN – Adıbelli zor girer artık.

ÇOLAK HAMDİ – Zor mu o kadar yatakhaneye girmek?

ÇOLAK HAMDİ – *(Önce yatağına eğreti uzanır, kalkar. Adıbelli'nin yatağının başucuna dikilir.)* Bir kaçağın yata-

ğı böyle mi bırakılır be? Yazık senin mümessilliğine! *(Kalem Şakir, telaşla gelir, yastığı alır, yatağının içine, örtünün altına kor, kurukafanın biçimini bozmadan, yerleştirir. İçinde adam yatıyormuş hale sokar yatağı.)*

KALEM ŞAKİR – Oldu mu ahbap?

ÇOLAK HAMDİ – Hay eline sağlık senin!

TULUM HAYRİ – Geçin yerinize diyorum size!

ÇOLAK HAMDİ – Sinirli adamın biriyim ben, kalamam bu yatakhanede.

TULUM HAYRİ – Yolun açık olsun.

İNEK ŞABAN – Adamını da götür!

ÇOLAK HAMDİ – Dümenimi bozmazsanız, bu geceden tezi yok, giderim bu yatakhaneden.

TULUM HAYRİ – Ne dümenin varsa göster.

ÇOLAK HAMDİ – Söz mü, erkek sözü?

TULUM HAYRİ – Söz! Sana kolaylık göstermeyenin hını mını hınt olsun! Var mı bir diyeceğin! *(Çolak Hamdi gider lambayı söndürür, pencereleri açıp aşağıya atlar.)*

GÜDÜK NECMİ – Ulan nereye gitti bu adam be?

İNEK ŞABAN – Hem de pijamalarla atladı.

GÜDÜK NECMİ – Terliklerini bile bıraktı.

KALEM ŞAKİR – Donacak enayi!

GÜDÜK NECMİ – Nereye gitti bu adam dersiniz?

KALEM ŞAKİR – Nereye gittisi var mı? Müdür'le Kel'i altmış altıya bağlayacak kapıda.

TULUM HAYRİ – Enayilik onun yaptığı!

KALEM ŞAKİR – Cezaya razı olup revire geçecek.

TULUM HAYRİ – Var bi domuzluğu! Hele bir bakayım iki büyükler hala kapıdalar mı?

KALEM ŞAKİR – Kapıdadır Müdür. Herifin mesleği bu. Polislik. Bir kaçak yakaladı mı, keyfinden dört köşe oluyor.

GÜDÜK NECMİ – Amma açılıp saçıldı, bu Çolak, eşek lalesi gibi. Bi bakıma, bütün Hababam Sınıfı'na koyuyor postasını.

İNEK ŞABAN – Biraz da parasına güveniyor!

GÜDÜK NECMİ – Taş tutuyor Çolak! Üstelik eli de açık!

KALEM ŞAKİR – Seni yağcı, otlakçı Güdük seni!... Yenicelere tav oldun ha?

TULUM HAYRİ – *(Koşarak döner)* Vay namussuz Çolak! Duman etti ortalığı be! Geliyor, Müdür'le Kel Mahmut da arkasında. Kaybol!

KALEM ŞAKİR – Ne oldu be?

TULUM HAYRİ – Dana ne olacak? Çolak bir numara döktürdü ki, pes!

KALEM ŞAKİR – Ne numarası?

(Çolak Hamdi, uyur gezer gibi yatakhaneye girer. Müdür'le Kel Mahmut da peşindedir.)

MÜDÜR – Neden yanmıyor bu odanın gece lambası?

TULUM HAYRİ – Bozuldu az önce.

MÜDÜR – Yarın yapılsın! Heeey!... Gir yatağına artık!...

KEL MAHMUT – Yavaş Müdür Bey, uyanmasın! Birden uyanırsa, şey olur...

MÜDÜR – Ne olur?

KEL MAHMUT – Ne olacak, zıvıtır. Yavaş konuşalım. Hele siz durun. Oğlum, Hamdi, hişşşt, Hamdi!...

Oğlum! Dur Hamdi! İki yüz! Oğlum!... Geldin yatakhaneye... *(Tulum'a)* Nerde yatağı Hamdi'nin?

TULUM HAYRİ – İşte şu.

KEL MAHMUT – *(Gececi Murat'a)* Murat, gir koluna usulca, götür yatağına şunu! Haydi Hayri, sen de yardım et! Hamdi oğlum! Adanalı! İki yüz!...

TULUM HAYRİ – Hamdi, hişşşt, Hamdi!

KEL MAHMUT – *(Murat'a)* Girsene koluna be!

GECECİ MURAT – Gözünü seveyim Muavin Bey, yapamam ben! Korkarım!

MÜDÜR – Uyandırın şunu artık! Öğrenelim nerden geliyormuş bu saatte?

KEL MAHMUT – Aman efendim, yavaş olun biraz *(Çolak Hamdi tam yatağına doğru giderken birden yolunu değiştirir, geri geri çekilen Gececi'nin yanından geçerek Müdür'ün üzerine doğru yürür. O yürüdükçe Müdür geri çekilir ve köşeye sıkışır.)*

MÜDÜR – Gececi, al şunu geriye be!... Heeey, Mahmut Bey, tutun şunu, canım!

KEL MAHMUT – Hişşt, Müdür Bey, aman uyandırmayın! Kendi kendine uyanması lazımdır uyur gezerin. Hişt Hamdi! Heeey iki yüz! Oğlum evladım, iki yüz! Hamdi!

MÜDÜR – Hayri, tut şunu da, götür yatağına be!

(Çolak Hamdi tekrar kapıya yönelir.)

TULUM HAYRİ – Hamdi kardeşim, hişşt, Hamdi, dön geriye! Yanlış gidiyorsun! İşte bak, şurda yatağın! *(Yavaştan)* Ulan uzun etme artık! Çakarlar sonra. Uzun etme de gir yatağına! Amma uzattın haaa!...

KEL MAHMUT – *(Müdür'e)* Gidelim Müdür Bey, uyanır uyanmaz bizi karşısında görürse korkar.

MÜDÜR – Uyansın da göstereyim ben ona! *(Çocuklara)* Nerden geliyor bu saatte bu adam?

KALEM ŞAKİR – Biz uyuyorduk efendim, bilmiyoruz. O da uyuyordu.

KEL MAHMUT – Uyur gezer, efendim, nerden geldisi mi olur!

MÜDÜR – Demek akşamdan buradaydı.

KALEM ŞAKİR – Nerde olacak efendim? Pijamaları üstünde hep uyumuştuk.

(Çolak Hamdi, Hayri'nin kolunda, içeri girer. Gececi Murat korkuyla peşlerinden yürür. Hamdi yatağının üstüne oturur. Uyanır.)

ÇOLAK HAMDİ – Nerdeyim ben?

TULUM HAYRİ – Yatakhanede.

ÇOLAK HAMDİ – Kim kaldırdı beni yatağımdan?

TULUM HAYRİ – Sen, kendin kalktın! Hadi, gene kendin yat bakalım!

MÜDÜR – Söyle nerden geliyorsun?

ÇOLAK HAMDİ – Ben mi? Bir yere gitmedim ki!

MÜDÜR – Gittin!

ÇOLAK HAMDİ – Gittimse helâya gitmişimdir.

MÜDÜR – Hayır, helâdan gelmiyordun!

ÇOLAK HAMDİ – Akşamdan girdim helâ kuyruğuna. Demek gece uykuma girmiş helâ.

MÜDÜR – Sen eskiden geceleri gezer miydin?

ÇOLAK HAMDİ – Ben geceleri de gezerim Müdür Bey, gündüzleri de...

MÜDÜR – Yani uykunda demek istiyorum.

ÇOLAK HAMDİ – Uykuda da gezerim, uyanık da!

MÜDÜR – Eski mi, yeni mi bu huyun?

ÇOLAK HAMDİ – Arkadaşlar söylerlerdi Adana'da, geceleri gezermişim! Ama ben hiç farkında değilim hocam.

MÜDÜR – Nerelerde gezermişsin?

ÇOLAK HAMDİ – Hep yüksek yerlerde. Çatılarda, damlarda dolaşırmışım. Bir gece minareye de çıkmışım, bir gece de Toros'lara!

MÜDÜR – Bütün antikalar hep bu sınıftan çıkar. *(Gececiye Hamdi'yi gösterir.)* Tanıdın mı bu efendiyi?

GECECİ MURAT – Tanıdım Müdür Bey!

MÜDÜR – Bundan sonra mukayyet olacaksın bu talebeye! Yatağından kalktı mı peşini bırakmayacaksın!

GECECİ MURAT – Müdür Bey, *(Korkuyla Hamdi'ye bakar.)* Müdür Bey, ister bulaşık haneye verin, ister çamaşırhaneye!... Alın bu yatakhaneden beni!... Ben bu yatakhanede gececilik yapamam. Geçen gece de gördüm bu adamı!

MÜDÜR – *(Kel'e)* Demek hasta bu adam...

KEL MAHMUT – Evet Müdür Bey, Sayiri filmenam... Latince'si Sommambül! Türkçe'si Uyurgezer Müdür Bey!

MÜDÜR – Mazbut bir yerde yatması gerekir. Meselâ...

KALEM ŞAKİR – Meselâ revirde...

MÜDÜR – Tamam, revirde... *(Hamdi'ye)* Bundan böyle sen revirde yatacaksın, anladın mı?

ÇOLAK HAMDİ – Biraz hızlı söyleyin Müdür Bey, sınıf mümessili de duysun! *(Anlamlı anlamlı Hayri'ye bakar.)*

MÜDÜR – Haydi, şimdi gir yatağına da yarın akşam

revirde yatarsın. Mahmut Bey, Hafize Hanım'a sıkıca tembihleyin, yarın revirden çağırın da... Peşini bırakmasın bu efendinin, göz kulak olsun! *(Adıbelli gizliden geldiği yatağına sokulur, örtüsünü kaldırıp içine gireceği sırada gözlerinde ampuller yanan kurukafayı görür, bağırır.)*

ADIBELLİ – Uyyy, anaaam!... *(Kaçar.)*

MÜDÜR – Kim o? Ne oluyor? Mahmut Bey, o kaçan kim? Gececi, ne duruyorsun! Koşun yakalayın şunu! *(Birden kurukafayı görür.)* Vayyy, nedir bu? *(Geri geri çekilir.)*

(Gececi'yle Kel Mahmut, Adıbelli'yi tutup getirirler.)

MÜDÜR – Murat al şunu yatağın içinden.

GECECİ MURAT – *(Geri geri çekilir)* Alamam Müdür Bey, korkarım ben!

MÜDÜR – Al diyorum sana! *(Murat korkarak alır, Adıbelli Kel Mahmut'un elinden kurtularak, korkudan kaçar.)* Murat, yakala şu adamı! *(Murat elindeki kurukafayla Adıbelli'nin peşine düşer.)*

ADIBELLİ – *(Geriye dönüp bakar.)* Uy anaaam, geliyor! *(Tam hızlanacağı sırada Güdük Necmi bir çelme takar, Adıbelli'yi yuvarlar. Gececi Murat onu yerden kaldırmak için eğilir.)*

ADIBELLİ – Kurtarın beniii!... Muavin Bey! *(Kel Mahmut Adıbelli'yi tutar kaldırır. Adıbelli'nin gözü hâlâ kurukafadadır.)*

MÜDÜR – Nedir bu?

KALEM ŞAKİR – *(Yatağından atlar, kurukafayı kucağına alır.)* Kurukafa Müdür Bey!

MÜDÜR – *(Korkarak)* Ne işi var bu kurukafanın burda?

KALEM ŞAKİR – Bu kurukafa benim kurukafam! Ben Hamlet'de mezarcıyı oynuyorum. Birer de ampul taktım göz çukurlarına, daha manalı olsun diye. Oldu kurukafa 78!

MÜDÜR – Sizin Hamlet'iniz de, kurukafanız da, uyurgezeriniz de yerin dibine batsm! Yürü Mahmut Bey gidelim!

TABLO : III

(Sınıf, sıralar, kürsü, karatahta... Sınıf boştur. Çolak Hamdi, Adıbelli'yi ite kaka içeri sokar. İki tokat attıktan sonra karşısına oturur.)

ÇOLAK HAMDİ – Söyle ulan namussuz, ne işin vardı Müdür'ün odasında, ha, söyle çabuk!

ADIBELLİ – İzin... İzin için girdim.

ÇOLAK HAMDİ – Doğru söyle, Kel Mahmut ne güne duruyor izin alacaksan? Söyle ulan, niçin girdin?

ADIBELLİ – Namussuzum izin...

ÇOLAK HAMDİ – Bırak yalanı da doğruyu söyle! *(Vurur.)*

ADIBELLİ – Müdür'ün odasına niçin girilir başka?

ÇOLAK HAMDİ – İspiyonluk için girilir. *(İki tokat atar.)* Söyle!

ADIBELLİ – Şey dedi, Müdür bana...

ÇOLAK HAMDİ – Ne dedi?

ADIBELLİ – Dedi ki, simitleri alıyorlar, paralarını kutuya atmıyorlar dedi.

ÇOLAK HAMDİ – Ulan, sana ne simitten? Fırıncı mısın sen? Yoksa... Anladım... Simit tablasının etrafında dolan da para atmadan simit alanları gel bana morfinle dedi, öyle mi?

ADIBELLİ – Hı!...

ÇOLAK HAMDİ – Sen de kabul ettin! *(Adıbelli önüne bakar. Çolak sıralara bakıştırır.)*

ADIBELLİ – Ben de, haber veririm Müdür Bey, dedim.

ÇOLAK HAMDİ – Tamam! *(Bir sıraya oturur.)* Şimdi bak, bu sınıfta rahat yaşamak istiyorsan, sözümden dışarı çıkmayacaksın! Seni Müdür bile kurtaramaz ama ben kurtarırım! Müdür daha büyük Müdür olmak için seni kullanacak. Sonra, yüzüstü bırakıp gidecek. Çıkarı için kullanacak seni, hırbo! Bu okulda şu kadar insan var, yalnız Müdür yok! Bizim, insan gibi yaşamamız gerek! Benim param var. Her istediğimi alırım, simit de alırım kantinden, pastırma, sucuk da... Ama, herkes alıp yiyemez. Yiyebilir mi ulan?

ADIBELLİ – Yiyemez!

ÇOLAK HAMDİ – Ulan, sırtınızda gömlek, kıçınızda don yok. Müdür'e casusluk edeceksin de bu dilenci kılığından kurtulacak mısın?

ADIBELLİ – Doğru!

ÇOLAK HAMDİ – Şimdi dinle beni! Müdür'e ispiyonluğa devam edeceksin!

ADIBELLİ – Ne, devam mı?

ÇOLAK HAMDİ – Devam edeceksin ama, sınıf hesabına çalışacaksın, Müdür'ün hesabına değil!

ADIBELLİ – Nasıl olur, anlamadım!

ÇOLAK HAMDİ – Müdür'ün söylediklerini değil, benim söylediklerimi yapacaksın! Ben ne söylersem, sen de Müdür'e onu söyleyeceksin.

ADIBELLİ – Olur. Olur ama, Hayri kızmaz mı buna?

ÇOLAK HAMDİ – *(Sert)* Ulan, Müdür'e ispiyonluk yaparken Hayri kızar mı, kızmaz mı diye düşündün mü? Sana ne ulan? Kızarsa bana kızsın! Bundan sonra bana bağlısın sen! Yaşatmam seni sonra! Hele bu son konuştuklarımızı Müdür'e anlatmaya bir kalkışırsan, ne yaparım seni biliyor musun? *(Yumruğunu kaldırır.)*

ADIBELLİ – Anladım!

ÇOLAK HAMDİ – Seni Müdür kesemez ama ben tavuk gibi keserim. Şimdi, ilk iş olarak Müdür'e şunu söyleyeceksin. Simitleri Güdük Necmi yürütüyor, diyeceksin, kutuya da metelik atmıyor diyeceksin, anladın mı?

ADIBELLİ – Peki, ama Necmi...

ÇOLAK HAMDİ – Aması maması yok! O kadar! *(Zil çalar, sınıfa birer ikişer girerler, herkes yerini alırken Müdür girer.)*

MÜDÜR – Durum içler acısı! Açık müthiş! Nasıl olur efendiler? Ben bu denemeyi külüstür Anadolu liselerinde yaptım. Her gün, en çok üç simit, beş simit açık çıkardı. Burda on simit, on beş simit... Bu simitleri yürütenleri bir elime geçirirsem, simit gibi çıtır çıtır yiyeceğim. Dünyada en kıymetli şey...

SINIF – Simit!

MÜDÜR – Ahlâk demedim mi be! Ne oldu vatan, millet, haysiyet!... Her birini yirmi beş kuruşa mı sattınız, birer simit parasına? İnsan bir şey çaldı mı, çaldığına değmeli. Değer mi bir simit için hırsız damgasını yemek? Açık müthiş! Bu yüzden izinlerinizi kestim! Bu simit işi yola girmeden dışarı çıkmak yok!

GÜDÜK NECMİ – Yani efendim, topumuza birden hapis cezası mı?

KALEM ŞAKİR – Okul da bir hapishane!

MÜDÜR – Size kendi kendinizi idare edin dedik. Hepiniz bu simit yüzünden lekelendiniz. Şimdiii bana yardımcı olun da lekeniz temizlensin. Asıl hırsızı yakalayalım, damgayı onun alnına vuralım! Ah, onu bir elime geçirirsem!... Bana kazık atarak yediği simitleri, bakın nasıl fitil fitil burnundan getiriyorum! Haydi göreyim sizi!...

ÇOLAK HAMDİ – Müdür Bey, bi dakika...

(Müdür hızla çıktığı için Çolak Hamdi'yi duymaz. Müdür'ün peşinden Adıbelli de hızla çıkar.)

ÇOLAK HAMDİ – Yuh! be! Hepiniz birer ineksiniz! Şöyle bir doğrulayım derken herif çekti kapıyı gitti. Kalkıp diyecektim ki «Hey Müdür Bey, Müdür Bey!... Tükürmüşüm senin kendi kendini idarenin içine! Biz kendi kendimizi idare edeceğiz de Kel Mahmut aylığı boşuna mı alacak?»

TULUM HAYRİ – Bunları bize ne demeye söylüyorsun? Müdür'e söyleseydin ya!...

ÇOLAK HAMDİ – Tam söyleyecektim çekti gitti. Diyelim ki ben sustum, sen sınıf mümessili olarak ne halt etmeye susuyorsun? Mektep hırsızla doluymuş. Yani hepimiz birer hırsızmışız. Hepimizi kötüleyeceğine diksin simit tablasının başına bir adam, olsun bitsin be!...

GÜDÜK NECMİ – Neymiş, kendi kendimizi idare etmeliymişiz. Sanki her işimiz düzeldi de kendi kendimizin idaresine mi kaldı iş? Onlar bizi idare etsinler ama, adam gibi idare etsinler.

ÇOLAK HAMDİ – Adam gibi davransınlar bize.

İNEK ŞABAN – Kel Mahmut'u isteriz!

KALEM ŞAKİR – Kaldırsın tablayı ortadan.

ÇOLAK HAMDİ – Tabla dursun, para kutusunu kaldırsın. Bir adam diksin tablanın başına!

TULUM HAYRİ – Gitmezsiniz simit tablasının başına olur biter.

KALEM ŞAKİR – Simide boykot! İki gün yemedik mi tamamdır.

TULUM HAYRİ – Tabla da kalkar, para kutusu da.

ÇOLAK HAMDİ – Sevsinler! Geçti oğlum Gandicilik. Başına edecekler de susacaksın ha? Kepaze edeceksin; Polis Müdürü'nü!... Hem de okulun ortasında! Böyle Müdürlük geçti, diyeceksin!

TULUM HAYRİ – Yap da görelim!

ÇOLAK HAMDİ – Görürsün!

(Adıbelli hızla sınıfa girer. Peşinden de Susak Cafer.)

SUSAK CAFER – Oturun! *(Sıraları bir gözden geçirir.)* Ne yapacaktım bu ders? Yapacağımız çok şeyler vardı. İlk evvelâ Ziya Paşa'nın Terkib-i Bendi'ni ezberleyecektiniz değil mi? Sonra roman tahlilleri. Roman tahlili yapsak, romanlarla romancıları yutturacaksınız bana. Yazılı yapsak, gözümün önünde kopya çekeceksiniz.

TULUM HAYRİ – *(Yavaştan)* Tuh! Ziya Paşa'nın Terkib-i Bend'ini okutacağa benziyor. Yandık. Var mı İnek Şaban'dan başka ezberleyen?

SINIF – Yok!

TULUM HAYRİ – Öyleyse Ziya Paşa yok, Kemal Paşa var!

SINIF – Tamam!

SUSAK CAFER – Ben de tutaaar, sözlü yoklama yaparım. Var mı bir diyeceğiniz? Yalnız geçen sözlüde yaptığım gibi, hüviyet isterim.

GÜDÜK NECMİ – Kimlik istiyor.

SUSAK CAFER – Hüviyet!

GÜDÜK NECMİ – Kimlik!

SUSAK CAFER – Her derse kalkandan, önce hüviyet isterim. Göstermeyene sıfır!

SINIF – Yaşa Hoca!

TULUM HAYRİ – Kalk ulan İnek, gönüllü kalk da kurtar bizi! Seni de tanısın, bizi de!

SUSAK CAFER – *(Defterini karıştırır.)* Adıbelli kalk!

ADIBELLİ – Buyurun Hocam!

SUSAK CAFER – Tanzimat Edebiyatı? Çalıştın mı?

ADIBELLİ – Çalıştım tanzifat edebiyatına Hocam!

SUSAK CAFER – Söyle bakalım, Hamid'in asıl vazifesi nedir?

KALEM ŞAKİR – Jurnalcılık!

SUSAK CAFER – Höt! Kim ordan laf karıştıran? Anlat! Hamid'in asıl vazifesi? Yani işi? Mesleği?

KALEM ŞAKİR – Herhalde tiyatro yazarlığı değil!

GÜDÜK NECMİ – Eşberini oynayalım dedik, rezil olduk!

KALEM ŞAKİR – Sumru, sumru, sumru!... Ne cehennemi rezalet!

SUSAK CAFER – Susun be! Asıl vazifesi?...

KALEM ŞAKİR – Ulan at bir şey.

ADIBELLİ – Atçılık efendim!

KALEM ŞAKİR – Elçilik ulan, elçilik...

ADIBELLİ – Otelcilik!...

SUSAK CAFER – Otelcilik mi, Allah, Allah!... Bu adam her şey yapar hayatta ama, otelcilik yapacağını hiç düşünmemiştim.

KALEM ŞAKİR – Elçilik, elçilik!...

ADIBELLİ – Elçilik Hocam!

SUSAK CAFER – Peki, elçilik olsun! Nerelerde sefirlikler yaptı?

ADIBELLİ – Avrupa'da!

SUSAK CAFER – Neresinde? *(ipucu verircesine)* Büyük şair, büyük şehir...

ADIBELLİ – Paris...

SUSAK CAFER – Aferin! Başka?

ADIBELLİ – Berlin.

SUSAK CAFER – Bırak Berlin'i!...

ADIBELLİ – Roma!...

SUSAK CAFER – Roma'yı da bırak!

ADIBELLİ – Londra!

SUSAK CAFER – Aferin başka?

GÜDÜK NECMİ – Nasıl bildin be?

SUSAK CAFER – Geç şimdi Asya'ya.

ADIBELLİ – Aysa!...

ÇOLAK HAMDİ – *(Adıbelli'ye)* Adana! Adana!

SUSAK CAFER – İyi ki Afrika demedin Asya'nın neresinde, onu söyle sen!

ADIBELLİ – Saygon! Singapur!

KALEM ŞAKİR – Uzak oralar, yakına gel!

ADIBELLİ – Hindistan!

GÜDÜK NECMİ – O kadar uzak olmasın! Komşu kapısı! Yakın!

ADIBELLİ – Tahran!...

SUSAK CAFER – Aferin! Ne iş yapardı orda?

KALEM ŞAKİR – Aynı işi yapardı.

ADIBELLİ – Aynı işi Hocam jurnalcilik!

SUSAK CAFER – Anlat canım! Tek tek fukara tavuğu gibi yumurtlayıp durmasana! Şifre mi bekliyorsun be!... *(Adıbelli duraklar.)* Ver hüviyetini!...

ADIBELLİ – Hocam anlatacaktım!

SUSAK CAFER – Ver diyorum. *(Verir)* 384 Ali Adıbelli. Sıfır! Kalk bakalım, Necmi Güdükoğlu! Nerde kaldıysa ordan devam et!

GÜDÜK NECMİ – Efendim Tahran'da kalmıştık. O zamanlar Türkiye ile Tahran arasında demiryolu olmadığı için, uzun müddet Hamit de Tahran'da kalmıştır. *(Kalem'e bakar.)* Söyle ulan Kalem! Kalem!... Ne diyordum, kalemi kuvvetli olan Hamit durmadan şiirler yazmış, Tahran'da. Elçilik işini fena halde ihmal etmiş, işi şairliğe dökmüştür. Çaycı Ali Asgardan Acemce öğrenen Hamit, İranlı bir kadından da Farisi dilini öğrenmiş... Ve... Ve...

KALEM ŞAKİR – Hafız'ı, Firdevsi'yi... Orda tanımış.

GÜDÜK NECMİ – Firdevs Hanım'la orda tanışan Hamit, Firdevs Hanım'a çok heyecanlı şiirler yazmış. Buna içlenen Fatma Hanım, kahrından verem olmuştur.

KALEM ŞAKİR – Oldu olacak, Lüsye'ni de karıştır.

GÜDÜK NECMİ – Firdevs Hanım'dan sonra Lüsyan Hanım'la tanışan Hamit, Lüsyen Hanım'ın saçlarını dibinden keserek Rumelihisarı'ndaki müzeye hediye etmiştir.

SUSAK CAFER – Neler saçmalıyorsun be! Ver hüviyetini!

GÜDÜK NECMİ – Sorun Hocam!...

SUSAK CAFER – Ver diyorum. *(Güdük verir)* Necmi, Necmi Güdükoğlu!... Al sana bir! O da Fatma Hanım'ın hatırı için!

GÜDÜK NECMİ – Lüsyen Hanım'ın hatırı yok mu Hocam?

SUSAK CAFER – Yok! Otur!

GÜDÜK NECMİ – Oturmam Hocam, nasıl otururum. Çok çalıştım ben! Sorun daha!... Şinasi'yi sorun. Halit Ziya'yı sorun. Sami Paşazade Sezai'yi sorun! Recai Zade Ekrem'i sorun! Bütün beyzadeleri, şehzadeleri sorun. Bir gün Sezai Bey, Recai Bey'le arabaya binip Göksu'ya gezmeye gittikleri sırada karşıdan gelen beyaz şemsiyeli, yeldirmeli, feraceli bir saraylıya sevdalanır. Bu yüzden, Araba Sevdası'nı kaleme almak mecburiyetinde kalır. Araba sevdası bugün bile sürüp gitmekte... Anadol... Reno... Fiyat, Murat halinde zengin evlerini kapı kapı dolaşmaktadır.

SUSAK CAFER – Kes! Otur! Hadi iki verdim sana!

GÜDÜK NECMİ – Ne ikisi Hocam! Çok çalıştım, bütün edebiyatı inceledim baştan aşağıya. Fikret, Fikret, Türk Edebiyatı'nın bir kolu olan Servet-i Fünun edebiyatının en başta güreşen şairlerinden olup Haluk'un defterine el yazısıyla şiirler yazmıştır. Haluk Amerika'da bu şiirleri okuyarak meşhur olmuştur.

SUSAK CAFER – Otur! Üç!

GÜDÜK NECMİ – Ne üçü Hocam! Ben bütün Mustafa Nihat'ı ezbere biliyorum. Yahya Kemal... Yahya Kemal, Türk Edebiyatı'nın Ağır siklet şiir şampiyonlarından olup

Park Otel'de estetik müşavirliği yaparken karşı kıyılara gözünün kuyruğuyla bir bakmış, şıp diye Üsküdar'ın fakirliğini anlayıverdiğinden, oturup Üsküdar üzerine şiirler yazmıştır. Ama Üsküdar'a giden bir kâtip, şairin bu şiirlerini yerinde inceleyip uygulamak isterken setresinin uzun oluşu yüzünden eteği çamura bulanmıştır. Buna çok sinirlenen kâtip...

SUSAK CAFER – Bunlar var mı edebiyatta be?

GÜDÜK NECMİ – Olmaz olur mu, var Hocam! Daha fazlası var ama ben ince yazıları geçiyorum.

SUSAK CAFER – Otur! Dört!...

GÜDÜK NECMİ – Neden oturacak mışım. Yahya Kemal'in gerisi de var daha...

SUSAK CAFER – İstemez. Gerisi de ilerisi de yerinde dursun...

GÜDÜK NECMİ – Ortasından başlayayım Hocam... Orta direk... Orta direk... Türk Edebiyatı'na arkadaşı İnce Mehmet'le zorla giren Yaşar Kemal tarafından yazılmıştır. Yaşar Kemal, Yaşar Kemal olmadan evvel Orhan Kemal'le Adana'dan kalkıp gelmiş ve...

ÇOLAK HAMDİ – Ulan Güdük... Adana'yı besmeleyle al ağzına, çarpılırsın...

GÜDÜK NECMİ – İkbal kahvesinde tebeşir hesabı çay içmeye başlamıştır. Bu sırada yoldan geçen Temmuz, Ağustos, Eylül yazarı Mehmet Rauf Kutluay onlara uzaktan bir el sallamış, salladığı elin ikisinden hangisine ait olduğu üzerinde tartışmalar başlamıştır. Bu tartışma bir ömür boyu sürdükten sonra Orhan Kemal susmak zorunda kalmıştır. Gelelim Kemal Tahir'e.

SUSAK CAFER – Gelemez ol! Otur!

GÜDÜK NECMİ – Beş almadan oturmam Hocam! Ben bütün yazarların soyunu sopunu torunlarını torbalarını bilirim, Ahmet Haşim...

SUSAK CAFER – Fuzuli konuşuyorsun! Otur!

GÜDÜK NECMİ – Fuzuli... Fuzuli, Türk Edebiyatı'nın en büyük şairlerinden olup Bağdat'ta dünyaya geldiği halde Azeri ağzıyla şiirler yazacak kadar Osmanlıca öğrenmiş, sonra bu kuvvetli Osmanlıca'sıyla Şikâyetname'yi yazmıştır. Hocasının kızına âşık olan Fuzuli bu kıza kasidelerle, gazellerle ilânı aşk etmiştir. Fuzuli...

SUSAK CAFER – Otur.

GÜDÜK NECMİ – Fuzuli'den sonra Bağdat'tan hiçbir şair çıkmadığından Bağdatlılar Galatasaray Sultanisi Müdürü olan Fikret'e bir çocuk göndermişlerdir. Adı: Ahmet Haşim... Türkçe'si kuvvetli olmayan Haşim vezin ve kafiyeyi de iyi bilmediğinden sembolik olarak Arapça şiirler yazmış, bu şiirlere öğretmenleri sıfırdan başka verecek not bulamamışlardır. Gel zaman git zaman Haşim notunu beşe çıkarınca...

SUSAK CAFER – Otur, beş!...

GÜDÜK NECMİ – Haşim de mersi diyerek yerine oturmuştur. Çok teşekkür ederim Hocam! Sağ ol Hocam! Tez zamanda tekaüt olasın Hocam!...

SUSAK CAFER – Başımın gözümün sadakası olsun! Seni de bir daha derse kaldırırsam iki olsun! Kalk bakalım Şakir Sarman. Sıradan atmaya benziyor mu, görelim!... Anlat... Hamit'in tiyatroları...

KALEM ŞAKİR – Tiyatro iki kısımdır. Trajedi, komedi. Hamit'in bütün trajedileri sahneye konulduğu vakit birer komedi olmuştur. Hamit aynı zamanda ünlü bir aktörümüz-

dür. Hep komik rollere çıkardı. Nasıl Şarlo'nun melon şapkası varsa, Hamit'in de gözlüğü vardı. Bu yüzden ona komiki azam, diyecekleri yerde, şairi azam adını takmışlardır. Bu gözlüğü bir şiirde şöyle anlatır. Tek gözlüğü vardır. Geceler kandilidir o! Oysa, kandil olan, gözlüğü değil, bizzat Hamit'in kendisidir. Hamit çok içer, çok da iyi dans ederdi. Londra sosyetesinde müthiş sükse yapmıştı bu yüzden. İngiliz kadınları bayılırdı bizim Hamit'e. Abdülhak Hamit öyle eserler yazmıştır ki, İngilizler bu eserleri Şekspir mi yazdı, Hamit mi yazdı diye parmak ısırmışlardır. Bu durum Osmanlı Devleti'yle, İngiliz İmparatorluğu arasında siyasi münasebetlerin kesilmesine yol açtığı sırada hemen Hamit apar topar Londra'dan alınmış, böylece, bir harbin önüne geçilmiştir. Yukarda arz ettiğim gibi, çok içerdi Hamit. Bir gün Hariciye Nazırlarından biri, bir baloda Hamit'e «Ekselans, sen büyük bir sefir, büyük bir devlet adamı, büyük bir şairsin.» deyince Hamit sallanarak şu cevabı vermiş: «Hayır ekselans, ben şu anda büyük bir sarhoşum!» Kalemi çok kuvvetli olan Hamit Abdülhamit'e de çok kıymetli raporlar göndermiş, bu jurnaller sayesinde de edebiyat tarihimizin en baş köşesine geçmiş oturmuştur.

SUSAK CAFER – Yeter!

KALEM ŞAKİR – Bitmedi efendim. Hamit'e bir gün Namık Kemal Bey, sen miskin bir adamsın, deyince Abdülhak Hamit Bey de hayır, ben miskin değil, sakinim diye güzel bir cevap vermiştir.

SUSAK CAFER – Kes diyorum sana! Ver! *(Hüviyetini ister ama, Kalem, tebrik için elini uzattığını sanır, ceketini ilikleyip elini sıkar.)*

KALEM ŞAKİR – Aman Hocam, rica ederim, sayenizde efendim!

SUSAK CAFER – Ver hüviyetini diyorum sana!

KALEM ŞAKİR – Ha, pardon Hocam! *(Kimliğini verir.)*

SUSAK CAFER – İki! Palavracı sen de! Birbirinizden hiç geri kalır yeriniz yok. Yeniden edebiyat yaratıyorsunuz be. İnsan iki gün sizi dinlese, bildiklerini unutacak. Geçelim, şu verdiğim ezbere. Hazırdır, inşallah!

GÜDÜK NECMİ – Hayırdır inşallah!

TULUM HAYRİ – Su gibi Hocam! *(Kalkar, kürsüye doğru yürür. Eline temiz bir tabaka kâğıt ve raptiye almıştır.)* Bir dakka efendim.

SUSAK CAFER – Ne oluyorsun?

TULUM HAYRİ – Bi dakka efendim, kollarınız tebeşir olmuş. Silelim efendim kürsünün üstünü. Hafize Hanım da revirde çalışıyor! Bakan eden de kalmadı.

SUSAK CAFER – Çabuk, pis herifler, nedir bu kepazelik, sınıf değil ahır!

(Tulum Hayri, masanın üzerini bir bezle siler. İşini bitirince sırasından bir yağlı kâğıt ve raptiye alır, kürsünün üstüne yerleştirir raptiyeleri. Bu arada Susak Cafer temizlenip otururken Tulum, Güdük Necmi'nin uzattığı kartonu kürsünün yanına tutturur. Susak, defterini çıkarıp oturur. Sonra defteri kapar.)

SUSAK CAFER – *(Hayri'ye)* Sen de ezberledin mi?

TULUM HAYRİ – Ezberledim Hocam! Ezberlemek de bir şey mi, yuttum.

SUSAK CAFER – Oku!

TULUM HAYRİ – *(Kartona bakarak okur.)* Ey Türk gençliği, birinci vazifen Türk istiklâlini...

SUSAK CAFER – Ne, miting mi var, nümayiş mi!...

TULUM HAYRİ – Verdiğiniz ezberi okuyorum.

SUSAK CAFER – Ben Kemal Paşa'nın Hitabesi'ni mi verdim size?

TULUM HAYRİ – Evet efendim, onu verdiniz! Müdür Bey, kendi sınıflarına verdiği için siz de bize verdiniz!

SUSAK CAFER – Ben size Ziya Paşa'nın Terkib-i Bend'ini verdim.

SINIF – Hitabeyi verdiniz Hocam!

TULUM HAYRİ – Kemal Paşa'nın hitabesini verdiniz!

SUSAK CAFER – Bunamadım ben daha!

KALEM ŞAKİR – Siz onu başka şubelere vermiş olacaksınız.

SUSAK CAFER – Ben Ziya Paşa'nın Terkib-i Bend'ini verdiğimi iyice hatırlıyorum. Verirken de Terkib-i Bend'den şu mısraları okudum:

Yaralı vatandan bizi özler bulunursa
Düştük seferi gurbete muhtacı duayız!

KALEM ŞAKİR – İlk defa duyuyorum bu mısraları.

TULUM HAYRİ – Hiç hatırlamıyorum. Yemin ederim ki siz hitabeyi verdiniz vallahi!

SUSAK CAFER – Sus, çarpılısın.

TULUM HAYRİ – Siz, hitabeyi vermeseniz biz geceyi gündüze katarak nasıl ezberlerdik? Hepimizi kaldırın. Bir tek ezberlemeyen çıkarsa, basın sıfırı! Olmazsa, sınıfta bırakın!

SUSAK CAFER – Demek siz Kemal Paşa'yı çok seviyorsunuz öyle mi? Hımmm!... Çok güzel! Çok sevdiğiniz için de iyice ezberlemiş olmalısınız. Tek yanlışı çıkana sıfır vermeme müsaade edersiniz o zaman?

SINIF – Estağfurullah Hocam, basın sıfırı!

SUSAK CAFER – Oku öyleyse!... *(Hayri gözleri kartonda bir süre okur.)* Demek ezberledin. Hımmm! Sen dur şöyle! Sen kalk! *(Güdük'ü kaldırır.)* Oku! Dur, sen ortadan başla! *(Güdük de gözleri kartonda okur.)* Yeter! Demek sen de ezberledin! Hem de su gibi öyle mi?... Hımmm! Sen de dur şurda! Sen gel! *(İnek kalkar.)* Oku! En baştan! Dur! Ortadan oku! *(Okur.)* Sonlardan oku! *(Yarı kartondan, yarı ezberden okur. Pek bir şey anlayamaz.)* Sen de dur şurda bakalım! Sen gel!... Oku! *(Adıbelli'yi çağırır.)*

ADIBELLİ – Baştan mı sondan mı?

SUSAK CAFER – Neresini daha iyi biliyorsun?

ADIBELLİ – Baştan sonuna kadar, su!

SUSAK CAFER – Başla! *(Adıbelli de kartona bakarak okur.)* Hımmm! Çok güzel ezberlemişsin! Sen de gel bakalım! *(Hamdi'yi kaldırır.)*

ÇOLAK HAMDİ – Ben ortasından başlayacağım.

SUSAK CAFER – Neden?

ÇOLAK HAMDİ – Sonu çok hoşuma gidiyor da...

SUSAK CAFER – Oku şu hoşuna giden yerini!

(Çolak gözleri kartonda, çok anlamlı okur.)

SUSAK CAFER – Güzel okudun, sen de arkadaşların gibi!

ÇOLAK HAMDİ – Ben arkadaşlarım gibi okumadım.

SUSAK CAFER – Kim gibi okudun ya?

ÇOLAK HAMDİ – Kendim gibi! Herkes Kemal Paşa'yı kendine göre okur!

SUSAK CAFER – Evet, bülbüller gibi şakıdınız. Maşallah! Demek çok seviyorsunuz Kemal Paşa'yı.

GÜDÜK NECMİ – Kuşkunuz mu vardı yoksa?

SUSAK CAFER – Biraz kuşkuluydum doğrusu. Hiçbirinizin ezberlediğine de inanmıyorum zaten.

TULUM HAYRİ – Neden inanmıyorsunuz Hocam?

SUSAK CAFER – Siz Kemal Paşa'yı sevmiyorsunuz. Sevseydiniz böyle, kartona bakarak okumazdınız, sahtekâr herifler! Ulan yutturduğunuzu mu sanıyorsunuz be! Piyale İhsan mı sanıyorsunuz beni? Türk gençliği ha! Kemal Paşa yattığı yerden kalksa da hali pür melalinizi görse...

TULUM HAYRİ – Ne var halimizde bizim?

SUSAK CAFER – Kemal Paşa sizin gibi kopyacı Türk geçliği istemiyordu sağlığında!...

TULUM HAYRİ – O cumhuriyeti bize emanet etti Hocam! Türk gençliğine!...

SUSAK CAFER – Bu hitabeyi Meclis kürsüsünden okuduğu zaman genç olan bizdik, çiçeği burnunda!

TULUM HAYRİ – Kemal Paşa cumhuriyeti kafasıyla da genç kalmasını bilenlere emanet etti. Siz o zaman çiçeği burnunda gençtiniz ama... Şimdi genç kalabildiniz mi kafanızla?

KALEM ŞAKİR – Çiçekleriniz çabuk döküldü Hocam!

GÜDÜK NECMİ – Çabuk tohuma kaçtınız!

TULUM HAYRİ – Genç olarak biz kaldık.

İNEK ŞABAN – Biz kaldık!

SUSAK CAFER – *(Alaycı)* Sizin gibi kalpazanlar, öyle mi?

SINIF – Biz kalpazan değiliz!

SUSAK CAFER – Sizin gibi sahtekârlar!...

SINIF – Biz sahtekâr değiliz!

SUSAK CAFER – Sizin gibi hilekârlar, düzenbazlar, hokkabazlar, cambazlar kaldı ortada.

SINIF – Biz hilekâr değiliz!... Biz hokkabaz değiliz!...

SUSAK CAFER – Kemal Paşa'nın sizler için yazdığı şu hitabeyi siz tek kelimesini ezberlemeden, kartona baka baka okuyorsunuz. Bu mu Kemal Paşa sevgisi? *(Kürsüdeki kartonu tuttuğu gibi çeker, rulo yapar.)* Bu ne rezalettir, bu ne kepazeliktir, hokkabaz herifler!... Şimdi okuyun bakalım ezbere. Oku! *(Hayri'ye söyler. Hayri daha da güzel okumaya başlar.)*

SUSAK CAFER – *(İnek'e)* Gerisini sen oku! *(Okur.)* Sen devam et! *(Kalem devam eder.)* Kaldığı yerden sen oku! *(Güdük devam eder.)* Sen devam et! *(Hamdi gür bir sesle tamamlar.)*

TULUM HAYRİ – Şimdi kartondakini de siz okuyun Hocam! Biz de dinleyelim.

SUSAK CAFER – *(Öfkeyle, ruloyu açar, okur.)* Bravo Hocam. Yutmadınız! Tebrikler! Hiç ummazdık sizden doğrusu! Aşkolsun, yakaladınız! Şunu bilin ki sayın Hocam, biz Kemal Paşa'nın gençliğe seslenişini kartonsuz da okuruz. Hem de tek yanlışsız! İmza: Hababam Sınıfı!...

İKİNCİ BÖLÜM

TABLO : IV

(Hababam Sınıfı'nın çocukları 3-A sınıfına girerler. Sınıfta bir uğraşmadır gider...)

TULUM HAYRİ – Bırakın tahtayı, olduğu yerde kalsın! Kel Mahmut 3-A'ya giriyorum diye girecek değil mi buraya!... Sınıf olduğu gibi kalsın! Yalnız değişen biziz. Tahtalar, sıralar, tablolar, hep yerli yerinde... Bakalım yutacak mı Kel Mahmut, bizim Nisan Balığı'nı?...

ÇOLAK HAMDİ – Bir de telgraf çekmeliydik. Ankara'dan. Sivas'a Müdür oldun hemen hareket et, diye. Tam 1 Nisanlık şaka olurdu. Sonra da odasına gider sıradan kutlardık Hocamızı.

GÜDÜK NECMİ – Keşke kedisi Kösem Sultan'ı saklasaydık da, akşama odasına bırakıp sevindirseydik.

TULUM HAYRİ – Bunların hepsi güzel ama, onun ilk andaki şaşkınlığını gözlerimizle göremezdik ki. İşte şimdi, her şey gözümüzün önünde geçecek.

İNEK ŞABAN – Ama Hayri Abi, ben şunu anlayamadım.

TULUM HAYRİ – Sus ulan, sen de mi anlayacaktın!...

İNEK ŞABAN – Bize şimdi Vak Vak Rıza'nın dersi yok muydu?

GÜDÜK NECMİ – Vardı 3-A'ya Kel Mahmut'un dersi var. Aptal anlayamadın mı hâlâ? İkinci saat de Vak Vak bize, Kel Mahmut onlara.

İNEK ŞABAN – Haaa, şimdi anladım...

GÜDÜK NECMİ – Hele ki anladın... Sanıldığı kadar da şey değilmişsin. Anladım senin zorunu ben. Tarihi yuttun üç gündür. Sözlü yoklama kaynamasın diye telâşın! Merak etme, ineklemelerin boşa gitmez. Bak Şaban'cığım, ben...

İNEK ŞABAN – Düş yakamdan be! Daha padişahların annelerini bile ezberleyemedim.

GÜDÜK NECMİ – Onların analarını sonra bellersin! Sen hele şimdi beni dinle!...

İNEK ŞABAN – Öyle başım ağrıyor ki.

GÜDÜK NECMİ – Söylesene Şaban'cığım. Baş ağrısının kolayı bulunur. *(Ceketinin üst cebinden bir güllaç çıkarır)* Piramidon! Doktor verdi! Al şunu! Bıçak gibi keser baş ağrısını.

İNEK ŞABAN – Defol be! Senden ilâç isteyen mi var?

GÜDÜK NECMİ – Ama içmezsen benim de başım ağrır sonra.

İNEK ŞABAN – Git diyorum başımdan!

GÜDÜK NECMİ – Al canım, kırma beni!

İNEK ŞABAN – Çamsakızı gibi bir yapıştın mı, bir daha kurtuluş yoktur senden! Ver hadi, ver *(Alır cebine kor)* Sonra içerim!

KALEM ŞAKİR – Ulan Güdük, nerden buldun bu hapları?

GÜDÜK NECMİ – Revirden, Hafize Anadan aldım.

KALEM ŞAKİR – Ver bir tane de bana!

GÜDÜK NECMİ – *(Yavaştan)* Sana yaramaz, üç müshil hapını ezdim, bir güllacın içine koydum.

TULUM HAYRİ – Höööyt!... Ulan susun da gerisini getirelim başladığımız işin. Çoktan beri ihmal ediyorduk Kel Mahmut'u. Neyse şu mübarek 1 Nisan günü, gönlünü almış olacağız. *(Kapıya gidip bakar.)* Geliyor. *(Tulum yerine geçer. Kel Mahmut girer. 3 – A'ya girdiğinden hiç kuşkusu yoktur. Kürsüye geçer, yoklama fişini inceler.)*

KALEM ŞAKİR – Çakmadı.

GÜDÜK NECMİ – Hele bir baksın yüzümüze.

KEL MAHMUT – *(Yoklamadan başını kaldırır, uzun süre bakar.)* Benim hangi sınıfa dersim vardı çocuklar? 3 – A'ya değil mi?

GÜDÜK NECMİ – Programı siz yapıyorsunuz efendim, siz daha iyi bilirsiniz.

KEL MAHMUT – Ben daha iyi bilirsem, siz 3 – A' değilsiniz! Olsanız olsanız Hababam Sınıfı olursunuz.

İNEK ŞABAN – *(Ellerini çarpar, sevinçle güler.)* Bildi. Bildi çocuklar diii mi?

KEL MAHMUT – İyi ama, sizin 3-A'da ne işiniz var?

TULUM HAYRİ – Merdivene yakın da efendim. Zahmet etmeyesiniz diye geldik. Hem, nasıl olsa, ikinci saat bizimle değil misiniz? Sizi bir saat önce görebilmek için... Özlediğimizden...

KEL MAHMUT – Beni sevdiğinize çoook memnun oldum. Beni seven talebelerim, dersime çok çalışmıştır. Çıkarın kâğıtlarınızı da bir yoklama yapalım! Ha birinci saat olmuş, ha ikinci saat... Ne değişir!

TULUM HAYRİ – *(Şaşırır)* Ama Hocam biz... Biz hazırlıklı değildik...

KEL MAHMUT – Yalan söyleme, siz benim her dersime, her zaman hazırlıklısınızdır. Bilirim ben. Öyle değil mi Şakir?

KALEM ŞAKİR – Eh, bilmem ki... Hazır olan arkadaşlar da vardır kuşkusuz.

KEL MAHMUT – Çık bakalım Şakir, öyleyse!

KALEM ŞAKİR – *(Telâşlanır, ceplerini yoklar.)* Ben mi Hocam?

KEL MAHMUT – *(Ciddileşir.)* Çık diyorum sana. Dur şöyle. Kıpırdama. *(Üstünü başını arar. Ceketinin iç cebinden açık-fotoğraflar çıkar. Her birine baktıkça şunları söyler.)* Sıkılmaz herif! Utanmaz herif! Edepsiz, terbiyesiz! Ahlâksız! Rezil! Tuh namussuz! *(Bir süre ters ters bakar.)* Karakterin hakkında bir belge teşkil etmesi için incelemek üzere alıyorum bunları, dosyana koyacağım. *(Belli etmemeye çalıştığı bir merakla cebine yerleştirir. Kalem'in kolundan lastiğe bağlı bir kopya çıkarır, ceketinin üst cebinden, pantolonunun arka cebinden, ceketinin iç cebinden, pantolonunun saat*

cebinden uzun uzun kesilmiş kopya kâğıtları çıkarır.) Görüyorsunuz ya, teker teker çıkarıyorum. Öbürlerini de sen çıkar. Nerende varsa... *(Kalem kulağından, burnundan, pantolonunun içinden, ayakkabısından, ensesinden, çorabından bir sürü kopya çıkarır.)*

KALEM ŞAKİR – Buyur Hocam!

KEL MAHMUT – Başka! Biliyorum bir iki yerinde daha kaldı. Hadi utanma.

KALEM ŞAKİR – *(Düşünür)* Affedin Hocam. Onlar kalsın.

KEL MAHMUT – Çıkar diyorum sana.

KALEM ŞAKİR – Peki efendim, çıkaracağım. *(Koynundan doğru elini sokar, çıkarır.)*

KEL MAHMUT – At çöp kutusuna. *(Çöp kutusuna atar.)*

KALEM ŞAKİR – Affedersiniz Hocam, ben sizin dersiniz için hazırlamadım ki...

KEL MAHMUT – Bu kopyaları kimin için hazırladın?

KALEM ŞAKİR – Ne kopyası efendim?

KEL MAHMUT – Daha ne kopyası diyor, her deliğinden bir kopya çıkıyor...

KALEM ŞAKİR – Kopya değil onlar Hocam!

KEL MAHMUT – Bak şuna, her deliğinden bir kâğıt çıkıyor hâlâ kopya değil diyor. Sıfır vermekle kalmayacağım, seni disiplin kuruluna da vereceğim.

KALEM ŞAKİR – Neden Hocam?

KEL MAHMUT – *(Üzerine yürür)* Neden diyor hâlâ Daha neden olsun be! Rekor kırdın kopyada. Şu kadar yıldır kopya yakalarım sizlerden, kopyanın böyle furyasını görmemiştim!

KALEM ŞAKİR – Bunlar kopya değildi ki, Hocam, hepsi boş kâğıt. Ben bu kâğıtlara Fransızca kelimeler yazıp helâda melâda ezberleyecektim.

KEL MAHMUT – *(Kâğıtları inceler)* Evet, boş! Bu da boş! Hepsi boş! Vay düzenbaz, hokkabaz, vay! Bir de benimle dalga geçiyorsun ha? Ulan sen gene boş değilsindir! Kopya da vardır sende, gel arayacağım seni! *(Her yerini arar, bulamaz)* Otur. *(Oturur.)*

KALEM ŞAKİR – Hocam, affedersiniz vicdan azabı çekeceğim, bağışlayın beni.

KEL MAHMUT – Ne oldu?

KALEM ŞAKİR – Yalan söyledim efendim. Üzerimde kopya var.

KEL MAHMUT – İnanmam!

KALEM ŞAKİR – Var kör olayım!

KEL MAHMUT – Aradım, yoktu.

KALEM ŞAKİR – Bakın! *(Ceketinin iki yakasını birden açar, iğnelenmiş kopyaları gösterir.)*

KEL MAHMUT – *(Gözlüğünü düzelterek okumaya başlar)* Tilsit Anlaşması'nın şartları? Viyana Kongresi kararları? Bismark nasıl bir siyaset izlemiştir? Napolyon niçin İngiltere'yi istila edememiştir? Vay anasını, tarihin en enteresan konuları, herifin yakasının altından çıkıyor! Var mı daha başka yakası açılmadık konular? Dur dur, şu yakada da ıslahat fermanının ne maksatla ilân edildiğini açıklayan bir makale!

KALEM ŞAKİR – Yalnız şunu size açıklayayım ki, bunları tarih dersine karşı duyduğum ilgiden dolayı yaptım efendim.

KEL MAHMUT - Demek kopya olsun diye değil! Pekâlâ vazgeçtim yazılıdan. Sözlü yoklama yapıyorum. Anlat bakalım Tanzimat fermanının vadettiği yenilikler?

KALEM ŞAKİR - *(Avucuna bakarak okur)* Irz ve namus, eşit vergiler... Askere alınma... Kanun önünde bir oluş... Mal ve mülk ve miras... Şimdi gelelim efendim, bunların açıklanmasına...

KEL MAHMUT - Açıklama da gizli kalsın! Bunlar da kopya değil, öyle mi? Sıfır! Otur yerine! Adıbelli sen kalk. Çalıştın mı?

ADIBELLİ - Çalıştım efendim.

KEL MAHMUT - Avusturya Prensi'ni kim öldürdü?

ADIBELLİ - Avusturya Prensi... Seyahate çıkmıştı. Onu bir katil öldürdü?

KEL MAHMUT - Ufff! Beni de şu baş ağrısı öldürecek! Bir aspirin... Hayri, koş revirden bir aspirin getir!

İNEK ŞABAN - Var Hocam! Baş ağrısı hapı! *(Kalkar verir.)*

KEL MAHMUT - Bir bardak su Hayri! Hafize Ana'dan. Kim bu katil? Prensin katili?

ADIBELLİ - Şey Hocam...

KEL MAHMUT - Arnavut Ramazan mı?

ADIBELLİ - Onu bilirim, Topkapılı Naciye'nin katilidir o!

KEL MAHMUT - Onu bileceğine, Birinci Dünya Savaşı'na yol açan fedaiyi bilsene! Anlat, Birinci Dünya Savaşı'nı!

ADIBELLİ - Bir fedai, Avusturya Prensi'ni öldürünce, Birinci Dünya Savaşı patladı Hocam.

KEL MAHMUT – Aferin! Nerde öldürdüğünü de bilirsen, mesele yok. Söyle bakalım, nerde öldürdü?

ADİBELLİ – Galata'da Hocam!

KEL MAHMUT – Koskoca prensin Galata'da ne işi var be? Hiç olmazsa Maçka'da yahut Şişli'de öldürtseydin. Otur, sıfır! Şaban, çalıştın tabii?

İNEK ŞABAN – Çalıştım Hocam. *(Kalkarken Hayri suyu getirir, Kel Mahmut içer.)*

GÜDÜK NECMİ – Geçmiş olsun! *(Şakir'e bakıp güler.)*

KEL MAHMUT – Birinci Meşrutiyet'le, İkinci Meşrutiyet'in farkları nelerdir?

İNEK ŞABAN – Ben böyle çalışmadım Hocam.

KEL MAHMUT – Nasıl çalıştın?

İNEK ŞABAN – Bi baştan bi başa.

KEL MAHMUT – Öyle çalışmak olmaz. Ortadan ortaya çalışacaksın. Otur, sana da sıfır. Gel bakalım Hayri. *(Kalkar)* Sen ne yaptın?

TULUM HAYRİ – Eee, çalıştım tabii.

KEL MAHMUT – Herkes de çalışıyor ama, ortada bir şey yok. Sen de anlat bakalım. Dur, sana bir soru, Yavuz'un arkadaşı kimdir ve nerde yatıyor?

TULUM HAYRİ – 3–A'daki Yavuz mu efendim?

KEL MAHMUT – Bana mı soruyorsun? Eğer bana soruyorsan, 3–A'daki Yavuz değil, Yavuz zırhlısı demek istedim. Söyle Yavuz'un arkadaşını!

KALEM ŞAKİR – *(Yavaşça)* Midilli...

TULUM HAYRİ – Midilli Adası.

KEL MAHMUT – Adasını kaldır. İşte o kadar. Nerde yattığını söyle. Nerde yatmış o zamanlar?

TULUM HAYRİ – Sivastopol önünde...

KEL MAHMUT – O zaman Midilli daha bize sığınmamış... Söyle nerde yatıyor?

TULUM HAYRİ – Gölcüktedir Hocam.

KALEM ŞAKİR – *(Eliyle boğazını gösterir.)*

TULUM HAYRİ – Gırtlak!

KEL MAHMUT – Boğaz'da de de olsun bitsin! Çanakkale Boğazı'nda. Goben ve Breslav İngiliz gemileri önünden kaçarak *(İnek Şaban'a)* oku gerisini...

İNEK ŞABAN – *(Ezberden okur.)* Kaçarak Çanakkale Boğazı'na geldiler ve Osmanlı Devleti'ne sığındılar. Osmanlı Devleti tarafsızlığını bozmamak için önce bu gemileri satın aldığını ilân etti. İttihat ve Terakki Cemiyeti bu gemilere Türk bayrağını çektirerek Karadeniz'e gönderdi. Başlıca Rus limanlarını topa tutturup Rus gemilerine saldırttı. Rusya bir ültimatom verince de Harbiye Nazırı Enver Paşa ve Dahiliye Nazırı Talât Paşa'nın tesirleriyle Rusya'ya harp ilân edildi. *(16 Kasım 1914)*

KEL MAHMUT – Aferin! Ama bu aferinin senin sıfırına hiçbir faydası yok. Midilli hâlâ ortalarda görünmüyor. Sen de söyle Hamdi, nerde yatıyor Yavuz'un eşi Midilli?

ÇOLAK HAMDİ – Şeyde... Tophane'de...

KEL MAHMUT – Ben söyleyeyim: Osmanlı Donanması'na katılan Midilli Çanakkale Boğazı'nda bir torpile çarparak batar. Ve siz de işte böyle koskoca Hababam Sınıfı bugün torpillenip büyük bir yara almış olursunuz! Çok mu üzüldünüz sıfırlara çocuklar!

SINIF – Çok üzüldük Hocam!

KEL MAHMUT – Ben de üzüldüm! Bugün günlerden ne?

SINIF – Çarşamba!

KEL MAHMUT – Aylardan?

SINIF – Nisan!

KEL MAHMUT – Nisanın kaçı?

SINIF – Biri Hocam!

KEL MAHMUT – Bugünkü sıfırları Nisan Balığı'na yutturalım mı, ne dersiniz? Hadi hepinize geçmiş olsun! Siliyorum sıfırları çocuklar! Ayyy!... Uf!... *(Kıvranır)* Çocuklar, bi dakka!... *(Kalkar, kapıya doğru yürürken döner.)*

MÜDÜR – *(Dışardan)* İşte sayın Müfettiş Bey, bu sınıf da 3 – A. Okulun en çok iftihar ettiği, en çalışkan ve terbiyeli...

KEL MAHMUT – Çoook...

MÜDÜR – Talebeleri bu sınıftadır. Buyrun. Siz de göreceksiniz. Nasıl yüzlerinde okunuyor çalışkanlık ve terbiyeleri... Buyrun efendim. *(Kel Mahmut ve sınıftakiler telaşlanırlar. Müdür ve Müfettiş girer. Çocuklar öyle sempatik pozlar alırlar ki Müfettiş çok hoşlanır.)*

MÜFETTİŞ – Haklısınız Müdür Bey! Gerçekten çok sempatik çocuklar. Zekâları bakışlarından okunuyor. Terbiyelerine de diyecek yok! Tebrik ederim çocuklar! Müdür Bey'in hakkınızda gösterdiği taktirden anlıyorum ki okulun en başarılı, öğrencilerisiniz. Hayatta da öyle olmanızı temenni ederim. Haydi hoşça kalın! *(Müfettiş şaşıran Müdür'ün koluna girerek çıkarlarken Kel Mahmut onları iterek dışarı fırlar. Zil çalar.)*

TABLO : V

(Bir duvarda «KOOPERATİF» yazılı bir levha... Ortada simit tablası... Yanında kutu. Çevresinde Hababam Sınıfı... Ve başka öğrenciler...)

ÇOLAK HAMDİ – *(Tabladan bir simit alır. Kutuya para atar.)* Çocuklar, tanıksınız değil mi? İşte parayı attım, simidi aldım. Yani şuraya bizim Müdür Bey güvendiği adamlardan, diyelim ki A şubesinden birini dikse de ben ona parayı toka edip simidi alsam... Olmaz mıydı?

KALEM ŞAKİR – Olmaaaz! O zaman sayın Müdür'ümüz hırsız yakalama zevkinden yoksun kalır. Öyle olunca biz onun düzenlediği hırsız polis oyununa katılamayız. Sayın Müdür'ümüzün uykusu kaçar o zaman!

KEL MAHMUT – *(Uzaktan)* Haydi bakalım çocuklar! Kooperatifin önündeki simit tablasının başına! Sallanmayın. Geliyor Müdür Bey haaa!...

KALEM ŞAKİR – Yahu! Böyle günlerde Yavşak Şadi çıkardı ortaya. Nerde bu adam?

TULUM HAYRİ – Hamamda! Haberin yok mu? Müdür onu hamama müdür yaptı.

KALEM ŞAKİR – Tam bulmuş yerini Pisbıyık.

İNEK ŞABAN – *(Adıbelli'ye)* Neden topladılar bizi buraya dersin?

ADIBELLİ – Ne bileyim ben!

GÜDÜK NECMİ – Müdür Bey'in çayı var bugün. Çayın yanında da birer simit...

KALEM ŞAKİR – Bugün burda birini boyayacak. Acaba kimi?

GÜDÜK NECMİ – Ulan İnek, seni boyamasın sakın?

TULUM HAYRİ – Kayserili mi bu adam be?

GÜDÜK NECMİ – Ne yani? Bizim Şaban da eşek mi?

İNEK ŞABAN – Karıştırmazsanız rahat edemezsiniz hiç.

KEL MAHMUT – *(Girer.)* Kesin şamatayı! Müdür Bey geliyor!

KALEM ŞAKİR – Hocam, kolera tatili mi var, tifo aşısı mı?

KEL MAHMUT – Siz simit tablasının başında ne tatili olacağını bilirsiniz. Geçin sıraya da bekleyin, haylazlar!

MÜDÜR – *(Hışımla gelir.)* Şu simit tablasını niçin koyduk buraya?

GÜDÜK NECMİ – Haaa? Niçin koydu Şaban'cığım?

İNEK ŞABAN – Simit satmak için.

KALEM ŞAKİR – Bak nasıl bildi Şaban.

MÜDÜR – Eğer simit satmak için koyduğumuzu sanırsanız aldanırsınız çocuklar! Sizi vicdanınızla baş başa bırakmak için ve sonunda en dürüst hareketi yapmaya alıştırmak için koyduk. Ama nerdeee!... Meğer biz bütün bunları hırsız yetiştirmek için yapmışız. He he he!... Ama ben bu hırsızı yakaladım çocuklar! Buyrun! Görün! Şimdi kulağından yapışıp hooop çıkarıyorum ortaya! *(Güdük Necmi'nin kulağına yapışarak çıkarır.)* İşte hırsız! Buyrun!

GÜDÜK NECMİ – Ben mi? Ben hırsız değilim Müdür Bey! Ben... Ben!... Simit sever bir öğrenciyim!

MÜDÜR – Söyle, sabahtan beri şu simit tablasından kaç simit aldın? Sakın yalan söylemeye kalkışma! Sonra... Haaa!... Söyle!

GÜDÜK NECMİ – Beş simit!

MÜDÜR – Hehe heh he!... Bakın nasıl itiraf ediyor çocuklar! Bu efendi bugün tabladan tam beş simit kaldırmış... Beş tane simit ve bir günde... Ne yaptın bu beş simidi bakalım?

GÜDÜK NECMİ – Yediiim. Simit ne yapılır Hocam? Bir kaçının da uçlarından kırdım, arkadaşlarıma verdim.

MÜDÜR – Öyle ya, bol buldun değil mi? Bol bulunca da arkadaşlarına dağıttın. Birazını da memlekete gönderseydin bari... Söyle, bu beş simidin parasını kutuya attın mı, atmadın mı? Doğru söyle!

GÜDÜK NECMİ – Attım Hocam, atmaz olur muyum!

MÜDÜR – Bu beş simidin parası kutuya atılırsa her gün üç beş simit açık verir mi be!

ÇOLAK HAMDİ – Verilir Müdür Bey! Buna fire der-

ler ticarette! Bardak satan da fire verir, çanak satan da!.... Satıcı oturur da ben her gün beş bardak çaldırıyorum der mi?

MÜDÜR – Ama ben, bardakları çanakları çalanları çıkarırsam ortaya!

ÇOLAK HAMDİ – Çalan olur da çıkarırsanız mesele kalmaz!

MÜDÜR – *(Sertleşir)* Yani inanmıyor musunuz bu adamın her gün dört beş simit çaldığına?

GÜDÜK NECMİ – Ben çalmadım Hocam!

MÜDÜR – Çık Hayri! *(Çıkar.)* Bugün kahvaltıdan sonra, Necmi'yle simit tablasının önünden geçtiniz mi?

TULUM HAYRİ – Geçtik Hocam, nerden biliyorsunuz?

MÜDÜR – Ben bilirim! Bu adam tabladan simit aldı mı?

TULUM HAYRİ – Aldı Hocam!

MÜDÜR – Parasını da attı mı?

TULUM HAYRİ – Attı herhalde!

MÜDÜR – Gördün mü atarken?

TULUM HAYRİ – Sandığa elini uzatırken gördüm.

MÜDÜR – Şakir, çık! Birinci dersten sonra bu adam simit aldı mı?

KALEM ŞAKİR – Yarısını da bana verdi. Ulan bu bolluk ne, dedim. Üzümünü ye de bağını sorma, dedi.

MÜDÜR – Gördünüz mü çocuklar? Üzümünü yiyorlar, bağını sormuyorlar. Anlaşılıyor değil mi? *(Necmi'nin üstüne doğru yürür.)* Sen ilerde banka da soyarsın be! Şaban, çık!

İNEK ŞABAN – Buyur Hocam!

MÜDÜR – Bu adamla ikinci dersten sonra şu tablanın başından geçtiniz mi?

İNEK ŞABAN – Buraya kadar geldik, burada ayrıldık.

MÜDÜR – Bu adamla simit aldınız, parayı hanginiz verdiniz?

İNEK ŞABAN – Ben vermedim. Hocam, simit de almadım.

MÜDÜR – Ya kim verdi parayı?

İNEK ŞABAN – Simidi o aldığına göre, parayı da o vermiştir.

MÜDÜR – Verirken gördün mü, görmedin mi?

İNEK ŞABAN – Ben verdiği simidi yiyordum, Hocam!

MÜDÜR – Hamdi, bu adam sana simit ikram etti mi?

ÇOLAK HAMDİ – Simidi bölüştük. Ulan Güdük, dedim, hangi dağda kurt öldü? O da dedi ki, hep sizden mi otlayacağız, bugün de benden, dedi.

MÜDÜR – Sen söyle, Adıbelli! Öğle üzeri bu adamla burdan geçtiniz değil mi?

ADIBELLİ – Ben dikiliyordum burda. Beni gördü, arkadaşım dedi, simitler taze mi?

MÜDÜR – Uzatma! Bu adam, simit aldı mı, almadı mı?

ADIBELLİ – Aldı Müdür Bey!

MÜDÜR – Parasını attı mı, atmadı mı?

ADIBELLİ – Atmadı Müdür Bey!

GÜDÜK NECMİ – Attım gözüm çıksın! Bozuk param yoktu sana bozdurmadım mı?

ADIBELLİ – Bozdurdun.

GÜDÜK NECMİ – Peki atmayacaktım da neden bozdurdum?

ADIBELLİ – Parayı bozdurdun, sonra da yürüyüp gittin!

MÜDÜR – Görüyorsunuz ya çocuklar! Parayı attığını doğru dürüst gören yok!

GÜDÜK NECMİ – Attım Müdür Bey!

MÜDÜR – Mahmut Bey, sayın bakalım şu parayı! Simitleri de sayın! *(Kutunun kilidini anahtarla açar.)*

KEL MAHMUT – Simitleri saymak kolay. Dört posta simit gelmiş. Seksenerden üç yüz yirmi simit. Beş tane kalmış tablada, eder üç yüz on beş. Gelelim paralara! Sen, sen sen! Gelin, sayın şu paraları! *(Parayı sayan çocuklara bakar.)*

MÜDÜR – İçinizden sayın! *(Gelirler sayarlar.)* Kes diyorum!

SINIF – Kes! *(Müdür'e bakıp gülerler.)*

MÜDÜR – Gayemiz cemiyete faydalı bir uzuv haline gelmeniz için sizleri yetiştirmektir. Biz yükselmenizi ve iyi ahlâk sahibi olmanızı beklerken, bakın şu verdiğiniz kötü örneğe. Her zaman söylemedim mi size? Diyelim açsınız paranız da yok! Namuslu insan ne yapardı? Sıkar dişini, sıkar kemerini, yürür giderdi! Hatta simidin kokusunu duymamak için tablanm başmdan bile uzaklaşırdı! Bakın, içinizden biri çıkıyor, değil bir simit, tam beş simit alarak bol keseden gelene geçene ikram da bulunuyor. Bu adama, şurda açıktan açığa eseflerimi bildiririm. Bakın, şimdi, kaç kuruş açığımız çıkacak? Mahmut Bey, sayıldı mı paralar?

KEL MAHMUT – Sayıldı Müdür Bey. Tam seksen lira, yirmi beş kuruş!

MÜDÜR – Üç yüz on beş simit yirmi beş kuruştan ne eder?

KEL MAHMUT – Yetmiş sekiz lira, yetmiş beş kuruş eder. Seksen lira yirmi beş kuruş olduğuna göre satış... Tam yüz elli kuruş...

MÜDÜR – Açık ne kadar?

KEL MAHMUT – Açık yok, Müdür Bey! Tam yüz elli kuruş fazla var!...

MÜDÜR – Olmaz! İyi hesapladınız mı Mahmut Bey? Olmaz öyle şey!

KEL MAHMUT – Ben saydım, ben hesapladım! Tamam!

MÜDÜR – Nasıl olur? Mutlaka açık olması lazım! Bu hususta raporlar var elimde. *(Adıbelli'ye bakar.)*

KEL MAHMUT – Ay aydm, hesap belli, Müdür Bey!

MÜDÜR – Peki ama, neden yüz elli kuruş fazla?

KEL MAHMUT – Haaa, bu fazlaya gelince... Ayın bugün tam yedisi... Çocukların memleketten paraları daha yeni yeni gelmeye başladı. Malüm ya, kimi çocuğun babası memur. Simitleri veresiye yemişler demek... Veresiye yiyen kesesinden yer. Şimdi de ufaktan ufaktan borçlarını ödemeye çalışıyorlar.

GÜDÜK NECMİ – Doğru efendim, haklısınız. Valla efendim, siz Müdür olacak adamsınız!

MÜDÜR – *(Hışımla Necmi'ye bakar, ensesinden tuttuğu gibi savurur, sonra gider Adıbelli'nin karşısına dikilir.)* Mendebur seniii! Karıştırdın gene ortalığı! Kabahat sende değil, sana inanan sersemde. *(Hızla gider.)*

GÜDÜK NECMİ – Çok doğru!

ÇOLAK HAMDİ – *(Tulum'un çenesine dokunur.)* Nasıl, beğendin mi?

TULUM HAYRİ – Eh, başardın!

ÇOLAK HAMDİ – Böyle olacak işler, anlıyorsun ya!...

TULUM HAYRİ – *(Çenesine dokunur.)* Güdük'ü bu iş için emrine verdiğimi de unutma! *(Güdük'ün elini sıkar.)* Aferin Güdük! İn helâ aralığına, sana bir Harman vereyim de ciğerlerin bayram etsin!

(Hafize Ana kızı Zeynep'le kooperatife yönelir.)

KALEM ŞAKİR – *(Hayri'ye sokulur)* Bak, kim geliyor!

TULUM HAYRİ – Kim?

KALEM ŞAKİR – Seninki ulan, Zeynep!...

GÜDÜK NECMİ – Hafize Ana'cığım, sen revire çıkalı görüşemez olduk!

İNEK ŞABAN – Hoş geldin Zeynep Abla!

ZEYNEP – *(Gözü Hayri'de)* Nasılsınız?

TULUM HAYRİ – Bizi sorarsanız çok iyiyiz.

ZEYNEP – Annem diş macunu ile sabun alacak da bana.

HAFİZE ANA – Kokulu sabun!

İNEK ŞABAN – Dışarda yok mu Zeynep Abla'cığım?

ZEYNEP – Vaaar...

İNEK ŞABAN – Hem daha ucuzdur, hem de daha iyileri vardır. Kooperatif sabunları hamur gibi oluveriyor.

GÜDÜK NECMİ – Kazıklanıyoruz burda, Hafize Ana!

HAFİZE ANA – Anladık, dışarda malın iyisi. Dışarda malın ucuzu. Emme veresiye vermezler ki kör olasıcalar. Burda sağ olsun evlatlar idare ediyorlar. *(Bakar)* Kapalı mı yoksa kooperatif?

KALEM ŞAKİR – Kapalıydı ya şimdi açarlar. İşimiz vardı Müdür'le biraz. Dur ben gideyim de açtırayım.

ÇOLAK HAMDİ – Sen dur hele! Açtırırım ben! *(Hafize Ana'yı çevirirler. Zeynep'le Tulum bir yana çekilirler.)*

GÜDÜK NECMİ – Hafize Ana'cığım, sana çok yakıştı bu beyaz gömlek. Seni böyle beyaz gömlekle görünce Numune Hastanesi'nin başhemşiresi sanıyorum.

HAFİZE ANA – Hadi ordan maskara.

İNEK ŞABAN – Açıldı kooperatif.

ZEYNEP – *(Hayri'ye)* Sen mektup yazmamı istemiyorsun. Yoksa gündüzcülerle, yazıp gönderecektim sana.

TULUM HAYRİ – Yeni bir haberin mi vardı?

ZEYNEP – Vardı ya, Müdür'ün hizmetçisinden öğrendim, Safiye'den... Gececi Murat geçen gece makarna bırakmış tam on paket. Hafta içinde gene bir şeyler getirecekmiş. Safiye, Murat'ın dostu. Hep yolunu bekliyor.

TULUM HAYRİ – Saat kaçta geliyormuş, öğrendin mi?

ZEYNEP – Gece... On birde filan. Sizi uyuttuktan sonra.

TULUM HAYRİ – Zor uyutur beni! Tamam canım. Sağ ol Zeynep'çiğim. He he heyyy! Bakalım Gececi Murat nasıl kurtulacak elimden! Sonra o Müdür! Ah o Müdür!...

İNEK ŞABAN – Şu kolonya da benden! *(Hafize Ana'ya)* Sana lâyık değil ama kahrımı çektin revirde. Rica ederim kırma beni Hafize Ana!

HAFİZE ANA – Bak şuna! Kahrını çekmişim! Başka bir şey de de alayım!

İNEK ŞABAN – Müdür sinirlendirdiği zaman çekersin burnuna! Halis limon çiçeği!

HAFİZE ANA – Hah oldu şimdi! Sağ ol Şaban'cığım!

KALEM ŞAKİR – Müdür geliyor! Hemen aç şişeyi! Çabuk! Çek burnuna!

MÜDÜR – *(Uzaktan görünür. Sert)* Hadi efendim! Toplanmayın orda, dağılın! *(Yumuşak)* Alışveriş mi ediyorsunuz yoksa? Öyleyse kuyruğa! Hadi efendim, kuyruk kuyruk!

TULUM HAYRİ – *(Zeynep'e)* O festival gecesi sen de bulun okulda. Annenin misafiri olursun. Sana haber iletirim ben, hiç merak etme. Senden yeni haberler isterim. Hadi iyi günler!

ZEYNEP – Size de başarılar canım!

(Müdür Zeynep'i şöyle bir süzer. Hafize Ana kazını çekiştirir. Ellerinde paketler, kooperatiften ayrılırlar.)

TABLO: VI

(Okul hamamının içi... Göbektaşı... Karşıda bir iki kurna. Hademe kadınlar yıkanır. Bir kurnada da Hafize Ana kazını yıkar. Dışardan sesler duyulur.)

TULUM HAYRİ – *(Dışardan)* Heeey, Şadi Bey! Terimiz kurudu be!... Açın şu kapıyı canım!...

YAVŞAK ŞADİ – *(Dışardan)* Patladınız mı? Hamam kalkıp gidiyor mu yerinden? Durun bakalım! Sayalım evvelâ! Kaç kişisiniz?

TULUM HAYRİ – Otuz iki kişi!

YAVŞAK ŞADİ – Otuz iki kişi mi? Yahu iki takımda kaç kişi oynuyor? İki takımda oynasa oynasa yirmi iki kişi oynar be! Biz de çakarız bu işlerden, otuz iki kişi de ne oluyor?

TULUM HAYRİ – *(Dışardan)* On tanesi yedek!

YAVŞAK ŞADİ – *(Dışardan)* Milli Takım bile iki yedekle çıkıyor maça! İkişerden dört. Otuz iki kişi de ne oluyor? Hooop ağır olun be! Diyelim ki Mahmut Bey'den otuz iki kişilik hamam kâğıdı kopardınız. Sayalım bakalım! Kuyruk olun! Hah şöyle! Bekleyin beş dakika! *(Girer)* Çıkın artık! Sporcular geliyor. Çabuk! *(Bir karışıklıktır gider. Yıkananlar korunurlar gelenden.)* Zeynep sen de burda mıydın?

HAFİZE ANA – Burda olduğunu sana mı söyleyecektim.

YAVŞAK ŞADİ – Ben kapıda değil miydim siz girerken?

HAFİZE ANA – Girerken sana kızı mı da getiriyorum mu diyecektim? Çekil de ordan geçelim! *(Kadınlar çıkarlar.)* Yavşak da peşlerinden.

YAVŞAK ŞADİ – *(Kapıda)* Şaban, sen de mi sporcusun be?

İNEK ŞABAN – Beğenemediniz mi Şadi Bey?

YAVŞAK ŞADİ – Takımda ne oynuyorsun sen?

İNEK ŞABAN – Kaleci.

YAVŞAK ŞADİ – Nasıl kalecilik böyle? Hiç terlemişe benzemiyorsun!

İNEK ŞABAN – Yattım kalede! Tulum'la Çolak bekti önümde! Anlayıverin gerisini artık!

ÇOLAK HAMDİ – Heeey! Nedir bu kepazelik! Kelle mi sayıyorsun Şadi Bey?

TULUM HAYRİ – Salhaneye koyun sürer gibi...

YAVŞAK ŞADİ – Bir... İki... Üç... *(Otuz ikiye kadar sayar. Birer ikişer peştamallı olarak içeriye girerler.)*

ÇOLAK HAMDİ – Çocuklar!... Terli terli kapıda beklemekten iflâhımız kesildi. Yatın göbek taşına da soğuk algınlığımız çıksın!

TULUM HAYRİ – Nedir bu Yavşak'tan çektiğimiz? Burada da buldu bizi. Hababam Sınıfı'ndan birini gördü mü ifrit oluyor. Ne yapıp yapıp bu hamamdan kaydıralım bu Yavşak'ı. Arkasını Müdür'e dayamış. Kel Mahmut'u bile bozuk para gibi harcıyor. Yoook, arkadaşlar biz ne Hababam Sınıfı'nı çiğnetiriz, ne de Kel Mahmut'u! Daha dün Kel Mahmut'u yıkayıp yağlayan yavşak, bugün kalkmış, onun verdiği otuz iki kişilik hamam kâğıdına posta koyuyor. Şimdi hep birden bir, iki, üç!... Hamsiyi koydum ta ta tavvaya!... Uçtu da gitti ha ha havva ya ya! Ha ha havva ya ya! Haha hav va va yaa! Gitti de gelmez, o kız buraya! Aman minno, minno, minno!... Canım minno minno, minno papazın kızı!... *(Baştan yineler.)*

(Yavşak Şadi, ellerini kollarını sallayarak onları susturmaya çalışırken Çolak da aynı hareketleri, şarkıyı hızlandırmak için yineler.)

ÇOLAK HAMDİ – Haydi çocuklar! Al baştan! Daha yüksek!... Hamsiyi koydum ta ta tavaya!... *(Devam ederler.)*

YAVŞAK ŞADİ – Heeyyy, susun be!... Susun diyorum size!... Edepsiz herifler!... Utanmaz, sıkılmaz, yüzsüz, arsız, hayasız herifler! yırtık herifler!... Sıyrık herifler!...

KORO – Gitti de gelmez o kız buraya!...

YAVŞAK ŞADİ – Susmazsanız suyu keser, sizi geldiğiniz gibi, gönderirim geriye pis pis...

ÇOLAK HAMDİ – Arabamın atları!... Deh... Deh... Deh aman!... *(Bu arada Çolak Hamdi günün danslarından ve milli oyunlardan bir potpuri sunar. Hababam Sınıfı göbektaşında hamam tasıyla tempo tutar.)*

YAVŞAK ŞADİ – Siz bilirsiniz. Ben gidiyorum suyu kesmeye. Hamamın da çivisini çıkardınız. Ya susarsınız, ya da suyu keserim!

ÇOLAK HAMDİ – Hooop tamam! Soğuk algınlığımız çıktı. Eğer terli terli bir daha soğukta bekletirse, susmak yok! Şimdi buyrun arkadaşlar, duşlara!

(Duşlara girip çıkarlar, göbektaşına serilirler. Hamdi biraz gecikir.)

ÇOLAK HAMDİ – Özür dilerim arkadaşlar, biraz geciktim!

TULUM HAYRİ – Yok hayır, tam zamanında geldin.

ÇOLAK HAMDİ – Geciktim ama, ikinci seansa hemen başlıyoruz, şöyle diri diri, canlı canlı oynayalım, nerden başlayalım?

SINIF – Göbek havalarından!...

ÇOLAK HAMDİ – *(Göbek atmaya ve şark dansları yapmaya başlar.)* Tara tara tira tara tira ram... *(Karadeniz oyunlarına geçerler.)*

KALEM ŞAKİR – Döktür!... *(Eliyle tempo tutar.)*

İNEK ŞABAN – Aşağıdan abi!... *(Kalkar, oyuna katılır.)*

ÇOLAK HAMDİ – Hani ya da benim elli dirhem ırakım ırakım. İçer içer artar benim merakım vay vay Yavşak'ım yürü!

YAVŞAK ŞADİ – Susacak mısın, yoksa Müdür'ü çağırayım mı?

ÇOLAK HAMDİ – Hani ya da benim elli dirhem pırasam pırasam... Bir mum yaksam, Yavşak'ımı arasam vay vay!... *(Kaşınır.)* Yürü yürü yürü! Şu mektebin gülü!...

(Tam bu sırada peştamalı düşer. İçinde ten rengi bir şort vardır.)

YAVŞAK ŞADİ – Terbiyesizler! Gidiyorum Müdür'e! *(Çıkar.)*

TABLO : VII

(Sınıf... Çocuklar etütteler.)

GÜDÜK NECMİ – Ulan, bu Adıbelli adam akıllı azıttı! Etütlere bile boş vermeye başladı. Hayri nerde bu adam?

TULUM HAYRİ – Ulan müfettiş mi kesildin başıma be? Kel Mahmut'u da geçtin sen!

GÜDÜK NECMİ – Hişt, hişt, Kalem, kaç dakika var yemeğe?

KALEM ŞAKİR – Ne oldu, iştahın mı açıldı?

GÜDÜK NECMİ – İştahım her zaman iyidir ama. Adıbelli'nin bugünlerde iştahı bozuk gidiyor. Bakın iştah şurubu getirtti dışardan. *(Eline alır gösterir.)*

TULUM HAYRİ – Adıbelli adamakıllı azıttı.

ÇOLAK HAMDİ – *(Yavaştan Hayri'ye)* Bıraktım yakasını bu hırtın. Bana bağlı göründü ilk günlerde. Yeniden

Müdür'e döndü. Sözüm ona ikili çalışıyor. Ama ben boyuna yanlış rapor yazdırıyorum enayiye.

TULUM HAYRİ – En iyisi bunu bu sınıftan dehlemek.

GÜDÜK NECMİ – Sayın arkadaşlar, şu iştah şurubu aracılığı ile Adıbelli'nin son günlerde kabaran iştahının içine edersem kendimi çok mutlu sayacağım. Soruyorum size şimdi sayın arkadaşlarım, yemeğe kaç dakika var?

KALEM ŞAKİR – Tam on iki dakika.

GÜDÜK NECMİ – Bu Adıbelli her ne kadar bu anda aramızda yoksa da mutlaka bu kuvvet şurubunu yemekten tam beş dakika önce içmek üzere sınıfta olacaktır. Biraz acele etmem gerekiyor. Kusura bakmak yok. Toplum yararına olan işlerde ayıp mayıp aranmaz. Bu şişede şuruptan birazını dökerek yerine öz suyumdan bir miktar ekleyeceğim, müsaadenizle!

(Güdük Necmi şişe elinde çıkar. Çok geçmeden Adıbelli girer. Hayri onu oyalamak için, önüne geçer.)

TULUM HAYRİ – Dur bakalım ahbap, nerden gelip nereye gidiyorsun? *(Teatral bir tavırla)* Azimetin ne tarafa? Endülüs hazineleri içindesin, ey Adıbelli. Bir elin yağda, bir elin balda. Allah versin, gözümüz yok ama, yalnız şunu öğrenmeme izin ver! Ne sigarası içiyorsun? *(Güdük girer, şişeyi saklar, sırasına geçer, sonra da çaktırmadan Adıbelli'nin sırasına koyar.)*

ADIBELLİ – Son zamanlarda Yenice'ye başladım, ne olmuş?

TULUM HAYRİ – Parası nerden? Örtülü ödenekten mi? Uçlan iki sipsi! Aklın başına gelsin!

ADIBELLİ – İki tane veremem. Bende de o kadar kalmış! Yemekten sonra ne içeceğim ben?

TULUM HAYRİ – Ulan ne içersen iç, onu da ben mi düşüneceğim? Kale gibi Müdür var arkanda! Sayın Osman Topçuoğlu! Top atsalar, yıkamazlar seni!

GÜDÜK NECMİ – Ama biz yıkacağız! Tamam mı! *(Eliyle oldu işareti yapar.)* Tamam!

TULUM HAYRİ – Neyse, seni bugünlük sigaradan affediyorum! Alacağım olsun! Haydi geç yerine! Bir daha vakitli vakitsiz çıkma etütlerden! Kuşkulanıyor arkadaşlar, Müdür'e mi gidiyor diye hep iftira diii mi? Senin ne işin olur Müdür'le! Eveeet!... Hep iftira!

ADIBELLİ – Ne Müdür'ü, helâdaydım ben! *(Yerine geçer.)*

GÜDÜK NECMİ – Kalem, kaç dakika var yemeğe?

KALEM ŞAKİR – Tam beş dakika!

ADIBELLİ – *(Saatine bakar.)* Evet, beş dakika var! *(Şişesine yapışır.)*

GÜDÜK NECMİ – Midem de öyle bir kazınıyor ki. Hayri, ne yemek var akşama?

TULUM HAYRİ – Ne olacak? Gene fasulye, gene makarna. Yani repete, repete!

KALEM ŞAKİR – Hiç iştahım yok!

TULUM HAYRİ – Fasulyeyle makarnanın iştahı mı olur? Diyelim ki Şakir'ciğim, iştahın var, ne yiyeceksin?

KALEM ŞAKİR – Müdür'e rica eder, kuzu kapama çıkarttırırım. *(Adıbelli şurup şişesini diker, suratını ekşiterek bir iki yudum içer.)* Şifa olsun!

GÜDÜK NECMİ – Yarasın!

TULUM HAYRİ – Nedir o içtiğin?

ADIBELLİ – Şurup! İştah şurubu.

TULUM HAYRİ – Ulan sakın kanyak falan olmasın? İştah şurubunun şişesi içinde? Getir şunu koklayayım. *(Kalkar, koklar.)* Üfff!... Yahu ne var bunun terkibinde? Üre mi, bira mı? Aferin eczacıya! Bunu içenin kabaran midesini yatıştırması için bir karavana pilav yemesi gerekir? Bravo eczacı kalfasına! Her şeyini iyi katmış içine. Kim bilir lezzeti nasıldır! *(Zil çalar, marş söyleyerek çıkarlar, sahne bir süre kararır. Tekrar, zil çalar. Şakalaşarak yemekhaneden dönerler. Yerlerine otururlar. Adıbelli tek başına oturur. Gözleri uykuludur. Esnemektedir.)*

KALEM ŞAKİR – Enayi, nerdeyse şimdiden sızacak! Gözleri kapanıyor.

GÜDÜK NECMİ – Uyudu bile!... Tam dört tane uyku hapını şişeyle ezdim. Beş tane olsaydı komaya girerdi. Ama sen de çok ustaca serptin makarnasının üstüne doğrusu!

KALEM ŞAKİR – İşimiz bu! Şu Müdür de büsbütün üç kâğıtçı be! Ambarda yıllanmış kaşar peynirlerini rendeletip makarnanın üstünde bize yutturuyor! Öyle de pis kokuyor ki, çarık gibi.

GÜDÜK NECMİ – Adıbelli yemeden kalkacak diye ödüm koptu makarnasını.

ÇOLAK HAMDİ – Bak, bak, ulan gerçekten sızdı enayi be! Ne olacak şimdi!

TULUM HAYRİ – Ben bu işi Kalem'e bıraktım. Gerisini de o sergileyecek. Bana anlattığına göre planı tutarsa yarın yoktur bu adam Hababam Sınıfı'nda..

ÇOLAK HAMDİ – Alsın voltasını! Ben adam edemedim. Sustalıyı gösterdiğim halde beni de altmış altıya bağladı dürzü!

KALEM ŞAKİR – Hooop! Gitti! Bu sefer tamam! *(Başı önüne düşer Adıbelli'nin.)*

GÜDÜK NECMİ – Yok, hayır! Kaldırdı gene başını.

KALEM ŞAKİR – Çok uğraşıyor ama, uyumamak için, çare yok. Sızacak. Bak, bak, bak, gidiyor! Hooop! Güm!... Artık top atsan duymaz!

TULUM HAYRİ – Heeey, Adıbelli! Hişşt, Adıbelli!... Ulan eşek oğlu eşek!

İNEK ŞABAN – Adıbelliii!...

GÜDÜK NECMİ – Adın batsın emi!... Bu ad Hababam Sınıfı'nda yok artık arkadaşlar!

İNEK ŞABAN – Valla şu Adıbelli geleli çok rahat ettim. Gitmesin, istemiyorum.

GÜDÜK NECMİ – Vay İnek vay! Sen nasıl sınıfın ulusal çıkarlarına aykırı düşünürsün?

KALEM ŞAKİR – Şuna sınıfsal çıkarlar de de yakışsın.

GÜDÜK NECMİ – Hababam Sınıfı'nın sınıfsal çıkarlarına aykırı düşünmek namussuzluktur.

TULUM HAYRİ – Hadi ulan Kalem, uygula bakalım planın gerisini!

KALEM ŞAKİR – Erken değil mi daha?

TULUM HAYRİ – Bilmiyorum ki ne yapacağını.

KALEM ŞAKİR – Yapayım da gör! *(Bir kibrit kutusu çıkarır cebinden)* Ne sigarası içiyordu bu adam? Yenice değil mi? İşte bu izmaritler de Yenice izmariti!... *(Gider sıra-*

nın üstüne bir kaçını bastırır, bir kaçını da ayağının dibine atar.) Şu gördüğünüz de çifte kâğıtlı izmarit! Yani sızmadan bir iki saniye önce, elinde sönmüş olacak! İyi mi? Güya parmaklarının arasından düşmüş sırasının üstüne...

ÇOLAK HAMDİ – Ulan, sizden korkulur be! Nasıl düşündünüz bu planı?

TULUM HAYRİ – Bütün planlar Kalem'den çıkar. Sınıf planlama dairesi başkanımız Kalem Şakir'dir, ben seçtim. Siz de beni!

ÇOLAK HAMDİ – Tam takımsınız kör olayım. Eee sonra?

KALEM ŞAKİR – Gececi Murat'ı göndereceğiz yatakhaneden. Etütte varmış ama, yatakhaneye gelmedi, diyecek Müdür'e!

TULUM HAYRİ – Pes! Anlaşılıyor, bu geceyi revirde Adıbelli'yle birlikte geçireceğim, demektir.

KALEM ŞAKİR – Yarın da C şubesinde alır Adıbelli soluğu. Eğer zil çalınca uyanabilirse... *(Çocuklar çıkarken Kalem son uygulamayı yapar.)*

GÜDÜK NECMİ – Kazasız belâsız bitti demektir bu iş!

TULUM HAYRİ – Çöz şu adamın yakasını! Esrar içen adamın façasına girsin!

İNEK ŞABAN – Haaa!... Şimdi anladım! Yani zom!

KALEM ŞAKİR – Aferin İnek! Tam zamanında anladın!

(Yakasını paçasını biçimlerler zil çalarken Müdür'le Kel Mahmut sınıfa girer.)

MÜDÜR – Sesiniz merdivenin alt başından duyuluyor! Ne biçim sınıf, ne biçim etüt? Hiçbir sınıfta çıt yok! Bir

kargaşalıktır gidiyor burda. Ne zorunuz var? Gene yemeklerden mi şikâyet? Yoksa yine kooperatifi basma planları mı düşünüyorsunuz? Haaa Hamdi, söyle bakalım! Seni de bir gün kıstıracağım, kooperatifteki o iki hemşehrin gibi. Dur seeen!... Yemekler nasıl?

GÜDÜK NECMİ – Yemekler harika Müdür Bey! Bu akşam makarna üstüne rendelenmiş kaşar peyniri verildi. Bayıldık.

İNEK ŞABAN – Hep bayıldık, ben de!

MÜDÜR – Hım... *(Dolaşırken Adıbelli'yi görür.)* Bu ne hal? Ne olmuş bu adama?

GÜDÜK NECMİ – Yemekten çıktık, sınıfa bir de girdik ki, durum gördüğünüz gibi.

MÜDÜR – Neden hemen bana haber vermediniz!

TULUM HAYRİ – Bir şey anlayamadık ki efendim. Onu tartışıyorduk. Haber verelim mi vermeyelim mi diye.

KALEM ŞAKİR – Anlayamadık durumu efendim. Bu arkadaş bir şey içmiş ama, ne içmiş?

MÜDÜR – *(İnceler)* Doğru!

KALEM ŞAKİR – Sızmışa benziyor. Rakı içti diyemeyiz. Çünkü kokmuyor. Sigara içtiğine göre... Yani çok sigara içtiğine göre...

KEL MAHMUT – Evet... Her taraf sigara izmariti. Şu sigara sarılma sigara. Buna malümu âliniz, çifte kâğıt derler Müdür Bey! İçinde büyük ihtimalle esrar bulunur.

KALEM ŞAKİR – Hatta ihtimalsiz!

MÜDÜR – *(İnceler.)* Evet, her taraf sigara. Hepsini bu içmiş bunların? Olamaz. Yemekte miydi bu adam?

TULUM HAYRİ – Evet, yemekteydi.

GÜDÜK NECMİ – Erkenden kalktı gitti.

KALEM ŞAKİR - Doğru buraya gelmiş olacak.

ÇOLAK HAMDİ - Sakın makarnanın peyniri dokunmuş olmasın. Çarık gibi de kokuyordu!

İNEK ŞABAN - Ben bile yiyemedim.

MÜDÜR - Demin medhüsenada bulunan sen değil miydin?

GÜDÜK NECMİ - Üstünde öyle bir peynir vardı ki... Ööö!...

MÜDÜR - Bir gün bu makarnayı da bulamayacaksınız.

KALEM ŞAKİR - Biz de ondan korkuyoruz ya!...

GÜDÜK NECMİ - Ah, kaç aydır tulumba tatlısına hasret kaldık!

SINIF - Tulumba tatlısı isteriz!...

MÜDÜR - Susun!.. *(Adıbelli'yi sarsalar.)* Hey! Kaldır başını. Heyy, Adıbelli, sana söylüyorum! Bak, karşında kim var!

KEL MAHMUT - *(Başını eliyle kaldırır)* Normal bir uyku değil bu! Mutlaka bir şey dokunmuş buna!

ÇOLAK HAMDİ - Ne dokunacak makarna dokunmuştur, dokunsa dokunsa!

GÜDÜK NECMİ - Hemen yıkamalı midesini!

KALEM ŞAKİR - Sigara dumanının midede işi ne?

MÜDÜR - Arayın Mahmut Bey üzerini! Ben bir şeyden kuşkulandım. Bu yerdeki sigaralar onun içtiği sigaradan olmayabilir. *(Kel, elini Adıbelli'nin cebine sokar.)*

KEL MAHMUT - Bir paket Yenice! *(Yerdeki sigaralara bakar. Sıranın üstündekini inceler. Yerdekilere yeniden bakar.)* Evet, Yenice! Doğru, Müdür Bey, hepsini bu adam içmiş! Hiç şüpheniz olmasın!...

MÜDÜR – Diyecek bir şey yok! Kaldırın revire şunu!

KEL MAHMUT – Yarın da disiplin kuruluna veririz.

KALEM ŞAKİR – Ayılırsa!...

MÜDÜR – Çağırın hademeleri kaldırsınlar.

KALEM ŞAKİR – Biz ne güne duruyoruz!

TULUM HAYRİ – Tahtırevan ekibi! İş başına!... Hooop! *(Bütün sınıf tuttukları gibi kaldırırlar. Mehter müziğine adımlarını uydurarak çıkarlar.)*

İNEK ŞABAN – Ben kitaplarını da topluyorum. Şu da şurup şişesi Müdür Bey!

MÜDÜR – Nedir o? Ne şişesi?

İNEK ŞABAN – İştah şurubu!

MÜDÜR – Sakın bunu içip de sızmış olmasın...

İNEK ŞABAN – Yemekten önce içmişti Müdür Bey!

MÜDÜR – *(Koklar)* Öfff!... Ne biçim iştah şurubu bu be! İnsanın olan iştahı da kaçacak! Burnumun direği kırıldı. Bakın Mahmut Bey! *(Burnuna uzatır.)* Koklayın!

KEL MAHMUT – Öfff!... Bu, idrar şişesi Müdür Bey!

GÜDÜK NECMİ – Olamaz! Yemekten önce içmişti, idrar olsa nasıl içerdi?

MÜDÜR – Bunu içen adamda hayır mı kalır! Alın bu şişeyi Mahmut Bey, tahlile gönderin! *(Çıkarlar.)*

TABLO : VIII

(Revir. İki üç beyaz karyola. Adıbelli uyumaktadır. Çolak Hamdi komodinin üstüne ayna koymuş tıraş olmaktadır.)

ÇOLAK HAMDİ – Hafize Ana'cığım, görüyorsun ya, işim var! İşim olmasa gelir miyim bu saatte?

HAFİZE ANA – Şahin Paşa Oteli mi ülen burası? *(Telâşlı telâşlı girer çıkar, tekrar girer.)* Çık dışarı çabuk! Müdür geliyor! Çık diyorum sana, çabuk!

ÇOLAK HAMDİ – *(Yerinden fırlar, komodinin üstünü düzeltir.)* Hafize Ana'cığım...

HAFİZE ANA – Çık, çık, çık!...

ÇOLAK HAMDİ – Karşıdan Müdür gelirken nasıl çıkarım ben? Sen hele hiç telâşlanma! *(Yatağın altına girer.)*

MÜDÜR – *(Girer.)* Uyanmadı mı bu adam be? *(Eğilir, dinler.)* Hâlâ uyuyor! *(Reviri dolaşır.)* Nedir bu pislik?

(Parmağını şuraya buraya sürer, Hafize Ana'nın gözüne uzatır.) Bak her taraf toz içinde! Seni neden hademelikten alıp da buraya verdik?

HAFİZE ANA – Bu işi kıvıramayacağım ben Müdür Bey! Hastası, yaralısı, esrarkeşi, sinirlisi, hepsine katlanırım emme...

MÜDÜR – Yoksa uyur gezer Hamdi'den mi bir şikâyetin var?

HAFİZE ANA – *(Yumuşar)* Hani sanki dedim, neden şikâyetçi olacak mışım? Ama burası revir, Şahin Paşa Oteli mi?

MÜDÜR – Anladım, şikâyetçisin! Ne yapıyor yani? Geziyor mu geceleri?

HAFİZE ANA – Ben yatakhane zili çahnca bırakıp gidiyom. Sonra ne yapıyo bilmem ki. Müdür Bey, huylu huyundan vazgeçer mi? Geceleri gezer, ellem...

MÜDÜR – Saat kurmaya gelen gececiler görmüşler. Geziyormuş, geziyormuş, ama eskisi gibi terliksiz değil hem de ayakkabılarını giyip geziyormuş.

HAFİZE ANA – Söyleyin, Müdür Bey! Bundan sonra ayakkabısını çıkarsın da öyle gezsin. Benim de işime gelmez ayakkabıyla gezmesi. Ertesi günü bir yığın iş çıkıyo. Ortalığı çamur içinde bırakıyo Müdür Bey!

MÜDÜR – *(Çapkınca)* Hafize Hanım, sonra buraya annesini görme bahanesiyle ara sıra güzel bir misafir de uğruyormuş.

HAFİZE ANA – Kızım mı Müdür Bey? Hele gelsin buraya, ayaklarını kırarım onun.

MÜDÜR – *(Yılışır)* Kapıcıya emir vermiştim. İçeriye almayın diye, ama gördüm geçen gün. Güzel kızmış doğru-

su. Allah anasına bağışlasın. Takıp takıştırmasını, sürüp sürüştürmesini de biliyor.

HAFİZE ANA – Artis olacak. Resmini çektiler artislerin gazatasına. Gören parmak ısırıyo. Müdür Bey, gazatadaki resmini hele bi görsen! Kendisinin tıpkısı...

MÜDÜR – Ben onu artis de yaparım, hostes de... Gelsin bana. Çocuklar derste, etüttelerken gelsin. Burada toplantılar da oluyormuş ara sıra öyle mi? Neler konuşuyor bu hergeleler? Hiç dinledin mi onları?

HAFİZE ANA – Dinlemedim, Müdür Bey!

MÜDÜR – Dinleyeceksin! Ne konuşurlarsa, ertesi gün odama gelip anlatacaksın! Herşeyden şikâyetçiymiş bunlar. Yemeklerden, öğretmenlerden, derslerden açıkçası idareden... Daha da açıkçası benden!... *(Bağırır)* Benden nasıl şikâyetçi olurlar, gözlerini patlatırım onların!

HAFİZE ANA – Hiç bilmiyorum Müdür Bey. Senden nasıl şikâyet ederlermiş?

MÜDÜR – Bileceksin bundan sonra! Her şeyi bileceksin. Attıracaklarmış beni!

HAFİZE ANA – Seni attırmakla gurtulabilecekler mi Müdür Bey? Gene senin gibi biri gelecek değil mi, sen gidersen!

MÜDÜR – Geç ineceksin yatmaya! Hamdi'nin peşini bırakmayacaksın hiç!... Maksadı burayı da karıştırmak hergelenin. Ama kurtulamaz elimden. Acemin dediği gibi öle ki, kurtula! *(Birden yumuşar.)* Aç gözünü, söyle o kızına, kızın da açsın!... Bunlardan birine tutkunmuş, Gececi Murat görmüş! Yatakhane kapısında onlardan birine mektup verirken. Dediğim gibi sen de hem gözünü aç, hem kulağını! Kızın için açmazsan, benim için aç. Okulun selâmeti

için! Şu adam da hâlâ uyanmadı. Hele bir uyansın, buraya girip çıkmasına pek aldırma onun. En tehlikesizi odur. Hadi göreyim seni! *(Çıkar gider, Çolak da saklandığı yerden çıkar.)*

HAFİZE ANA – Dinledin değil mi? Hadi defol şimdi? Yüreğim ağzıma geldi. Kalpten gidiyordum az daha, senin yüzünden. Şurda tekavitliğime iki yıl kaldı, hınzır Çolak, göstermeyeceksin tekavitliği bana.

ÇOLAK HAMDİ – Ne var telâşlanacak Hafize Ana? Müdür Bey ne kadar da seviyor beni, sen de duydun! Burda toplanmamıza bile izin veriyor. Biliyor neden toplandığımızı. Çarkına okuyacağız onun. N'apacaaaz biliyor musun?

HAFİZE ANA – Suuus! Anlatma! Ne kadar olsa, karıyım ben! Çenem durmaz, gider anlatırım ona. Ne halt ederseniz edin, benim haberim olmasın da...

ÇOLAK HAMDİ – Anlatmazsın sen Müdür'e! Seni bilmez miyiz. Diline sıkı, eline sıkı...

HAFİZE ANA – Karı milletiyiz biz, konuşmazsak ölürüz. Hele biri çıkıp da önümüzden gi..verdi mi... *(Güdük sinsice içeri girer. Hafize Ana'yla karşılaşınca dönüp gitmek ister. Hafize Ana onu tutup çeker içeriye.)*

HAFİZE ANA – Aman, işkillendi yumurcak benden. Ananız size ne zamandan beri böyle düşman görünüyor? Gir içeri piç kurusu! Gir de ne dolabın varsa çevir. *(Hamdi'nin gözünün içine bakarak.)* Ben de doktorun odasına gizleneyim de neler konuştuğunuzu kafa defterime yazayım. Sizi haydut bozuntuları sizi, çıkıyorum ben, ne haliniz varsa görün! *(Çıkar)*

ÇOLAK HAMDİ – Ne var ulan Güdük, nedir bu telâşın?

GÜDÜK NECMİ – *(Gider, Adıbelli'yi inceler.)* Uyanmadı mı daha bu hırt? Sanki ölmüş, pezevenk!

ÇOLAK HAMDİ – Söyle, ne halt etmeye geldin?

GÜDÜK NECMİ – Hayri'den geliyorum. Bu gece büyük festival varmış. Hamdi uyanık olsun dedi, sonra dedi ki benim kız gelecek... Kim onun kız biliyor musun?

ÇOLAK HAMDİ – Ne bileyim... Bir Erkek Sevim'dir gidiyor.

GÜDÜK NECMİ – O Kalem Şakir'inki... Hayri'ninki Hafize Ana'nın kızı Zeynep! Anladın mı şimdi?

ÇOLAK HAMDİ – Tuhhh!... Geçen gün anasını görmeye gelmiş, asıldım kızcağıza. Bir yüzüme tükürmediği kaldı.

GÜDÜK NECMİ – Ona asılan asılana. Müdür bile asılıyor. Ha, şimdi dinle. Bugün anasını görmeye gelecekmiş revire. Ne anası canım... Dümen yani... Sen diyecekmişsin ki kıza... Bu gece ananın yanında kal, hademeler odasında, diyecekmişsin. Festival varmış bu gece. Vakti gelince de çıksın ortaya!

ÇOLAK HAMDİ – İnanmaz ki Zeynep bana.

GÜDÜK NECMİ – Kolayı var! Söze başlarken 3 – A, 3 – B, 3 – C diye başlarsın. Hayri'nin sinyali bu. Mektuptan hiç hoşlanmaz Hayri. Hep böyle şifreli haberler gönderir.

ÇOLAK HAMDİ – Ulan korkulur sizden.

GÜDÜK NECMİ – Hangimizden? Şunu unutma! Saat onla on bir arası sinyalimi bekle. Yeşil ışık yandı mı ambarın önünde alacaksın soluğu!

ÇOLAK HAMDİ – Demek ambarı soyacağız?

GÜDÜK NECMİ – Hayri'den başka kimsenin bir şey bildiği yok!

HAFİZE ANA – *(Girer.)* Hadi bakalım şeytan çekici yeter artık! Hamdi sen de yallah! Başımı belâya sokmayın benim!

ÇOLAK HAMDİ – *(Güdük Necmi'ye)* Var mı başka bir diyeceğin?

GÜDÜK NECMİ – Hafize Ana, bi dakka!

HAFİZE ANA – Peki peki, bi dakka!... *(Çıkar.)*

GÜDÜK NECMİ – Bu gece uyur gezerliğe kalkışmasın dedi, Hayri!

ÇOLAK HAMDİ – Demek bize volta yok ha! Tuh sinekkaydı tıraş da boşa gitti!

GÜDÜK NECMİ – Sakın boş bırakma reviri. Bekle kızı. Hadi eyvallah! *(Çıkar.)*

(Hamdi aynasına bakar, kravatını düzeltir. Zeynep girer.)

ZEYNEP – *(Soğuk)* Annem yok mu?

ÇOLAK HAMDİ – Şimdi buradaydı. Siz oturun da ben bir bakayım.

ZEYNEP – Hayır istemez! *(Dönüp gitmek ister)* Bulurum onu ben!

ÇOLAK HAMDİ – Durun, gitmeyin! Size söyleyeceklerim var benim. *(Çıkar arkasından.)* Çok önemli... Zeynep, Zeynep Bacı!... Şey Hayri dedi ki... 3 – A, 3 – B, 3 – C...

ZEYNEP – *(Gülerek döner)* Peki! Ne söyledi Hayri?

ÇOLAK HAMDİ – Bu gece hademelerin odasında kalsın, dedi, sizin için. Festival varmış. Vakti gelince de ortaya çıkacakmışsınız.

ZEYNEP – Ah, demek festival bu gece ha? *(Hamdi'nin boynuna sarılır.)* Demek ben de çıkacağım ortaya, bu gece. Yaşa be Hayri. Nihayet anladı sizden olduğumu. Demek bana güveniyor, seviyor beni! *(Çıkar.)*

(Sahne kararır. Bir süre sonra tekrar aydınlanır. Çolak Hamdi orada bir pencereden bakmaktadır.)

ÇOLAK HAMDİ – Heeeyyy!... Adıbelli, hâlâ mı uyuyacaksın sen? Üsküdar'da akşam oluyor ulan. Kalk, çişini et de yeniden yat! *(Yüksek sesle.)* Heyyy, sana söylüyorum, bok herif, mayalanıp durma öyle. Dört uyku hapıyla Mernuş'a Tebernuş'a döndün!

(Hababam Sınıfı revire dolar.)

TULUM HAYRİ – Bu hırtlambo uyanmadı mı daha?

ÇOLAK HAMDİ – Gözünün tekini bile aralamadı enayi.

KALEM ŞAKİR – Hafize Ana nerde?

ÇOLAK HAMDİ – Gelip gider o! Nedir o elindeki şişe?

KALEM ŞAKİR – Adıbelli'ye hediye getirdim.

ÇOLAK HAMDİ – Ne var içinde?

KALEM ŞAKİR – Dibinde gazla karışık sodyum var.

ÇOLAK HAMDİ – Ne olacak, bu sodyum, anlayamadım.

KALEM ŞAKİR – Bizim Sallabaş, kimyada dün anlatmadı mıydı? Sodyum suyla temas ederse patlar demedi mi? Adıbelli şişenin içine ettiği zaman bakalım patlayacak mı, patlamayacak mı? Sırf onun hatırı için yürüttüm Sallabaş'ın laboratuarından!

GÜDÜK NECMİ – Aman bu ne sevgi! Kıskandırıyorsun beni!

TULUM HAYRİ – Korktum bu gece şu herif kuyruğu titretirse diye. Bayağı komadaydı.

ÇOLAK HAMDİ – Öldüğüyle kalır enayi. Çekti dalgayı, mort oldu der geçerdik

İNEK ŞABAN – Aman ölmesin! Sonra ben ne yaparım!

KALEM ŞAKİR – *(Doktorun odasına girer. Beyaz gömleği giyip çıkar.)* Çolak be, bu gece okul doktorunu çağırttı mı Müdür?

ÇOLAK HAMDİ – Çağırtmaz olur mu? İçimizden biri ölüp gitse, kılı bile kıpırdamaz herifin ama özel ispiyonu dalgayı çekti mi birbirine girdi ortalık.

TULUM HAYRİ – Demek doktor getirdi ha? Biz dururken niye boşuna doktor çağırıyor. *(Hafize Ana'nın beyaz gömleğini giyer, ağzını da beyaz mendille kapatır, Kalem de öyle yapar.)*

İNEK ŞABAN – Kendimi Numune Hastanesi'nde sanıyorum. Tıpkı beni apandisitten ameliyat eden Ziya Bey!

TULUM HAYRİ – Çolak, dürt şu hırtlamboyu uyandır artık!

ÇOLAK HAMDİ – *(Dürter.)* Hişşşt, Adıbelli, ulan keş!... *(Dürter.)* Aç gözünü! *(Adıbelli gözlerini açmak ister, açamaz.)* Heyyy, sana söylüyorum! Uyan, uyan da git şu musibet suratını bi yıka!

ADIBELLİ – *(Başını doğrultmak ister.)* Neresi burası?

ÇOLAK HAMDİ – Hastane! Bak, doktor beyler!

TULUM HAYRİ – *(Sesini değiştirir.)* Kaldır başını da oğlum seni bir muayene edelim!

ADIBELLİ – Öfff başım!... Ben, ben çok hastayım demek!...

KALEM ŞAKİR – *(Sesini değiştirir.)* Evet, hem de sidik zorundan! Kum var sen de kum... Hem de kürek kürek! Bak, başhemşire, şişe bıraktı buraya! İçine edersin diye! Tahlile gönderecekler. Kum mu var, çakıl mı var bakacaklar.

ADIBELLİ - Kum... Kum... Uykum... Uykum var... *(Başı düşer.)*

TULUM HAYRİ - Uykun varsa hiç rahatını bozma evladım, uyu!

KALEM ŞAKİR - Biz seni uykuda da tedavi ederiz. Tıp öyle ilerledi, öyle ilerledi ki, insana uykusunda İngilizce bile öğretiyorlar. Bir de uyanıyor ki, Teksaslı olmuş, çıkmışsın! Milli menfaatimiz için bu hastayı sidik zorundan kurtarmalıyız! Öyle değil mi sayın profesör? Kim uyutmuşsa uyutmuş, bu hastayı. İpnotize etmiş, sayın üstadım. Biz işimize rahatça devam edebiliriz! Bir şişe su, bir de genişçe kap rica ediyorum!

TULUM HAYRİ - Hemen getirsin hastabakıcılar. *(Güdükle, İnek Şaban helâ aralığından koşup getirirler)* Hemen psikanalize başlayabiliriz.

KALEM ŞAKİR - Evet sayın profesörüm, isabet buyurursunuz.

TULUM HAYRİ - Ey Ali Adıbelli, dinle beni, ben Taşkızak Psikiyatr Kliniği kürsü profesörü Ord. Prof. Selâmettin Tuzruhu... Duyuyor musun oğlum? Eğer duyuyorsan üç kere öksür. *(Adıbelli kesik kesik üç kere öksürür.)* Çok güzeeel, demek duyuyorsun. Başarımız yüzde yüz olacak sayın asistanım. Biz hastamızın ilk önce idrar yollarının açılmasını sağlayacağız. İdrar yolları açılsın ki ulaşım ve dolaşım kolaylaşsın. Hep birden bir çiş korosu teşkil edeceksiniz. *(Elindeki şişeden kaba suyu boşaltır...)* Bir iki üç! Başlayın! Çişşş!...

KORO - Çişşş!...

TULUM HAYRİ - Nasıl, çok değerli asistanım, hastanın yüz ifadesinde huzur alâmetleri belirdi mi?

KALEM ŞAKİR – Tam tersine sayın profesörüm! Bir fırtınanın başlamak üzere olduğu anlaşılıyor.

TULUM HAYRİ – Öyleyse devam et! Çiş... Şırrr!...

KORO – Çişşş! *(Tastan şişeye, şişeden tasa sürekli su boşaltırlar.)* Şırrr!

TULUM HAYRİ – Çiş!... Şırrr!...

KORO – Çişşş... Şırrr!...

TULUM HAYRİ – Nasıl, değerli asistanım?

KALEM ŞAKİR – Müjde, çok sayın profesörüm, müjde! Ameliyemiz başarıyla sonuçlandı. Yarın artık Selamet gazetesindeki siz sayın profesörümüze ve bizlere bir teşekkür mektubu yayınlayabilir hastamız.

TULUM HAYRİ – Siz müsveddesini verin de hemen dağıtsın gazetelere. Yayınlanan teşekkürde, Hafize Ana'nın da adı unutulmasın. Yatak çarşaflarını temizlediğinden ötürü. Oğlum Adıbelli, dinliyorsun değil mi? İyi dinle ve sorulara bir defada cevap ver! Asıl psikanaliz şimdi başlıyor! Değerli asistanım, biz nerde olursak olalım, froydiyen ekolden olduğumuzu unutmamalıyız!

KALEM ŞAKİR – Bittabi sayın profesörüm! Biz başka ekol bilmeyiz Hababam Sınıfı'ndan başka...

TULUM HAYRİ – Oğlum annenle yatar mıydın çocukluğunda?

ADIBELLİ – Yatardım.

TULUM HAYRİ – Çıplak mı yatardın, kundaklı mı?

ADIBELLİ – Annem entari giydirirdi, pijama yerine!

TULUM HAYRİ – Hiç altını ıslattığın olur muydu evladım?

ADIBELLİ – Hiç kuru kaldığını hatırlamıyorum ki.

TULUM HAYRİ – Kaç yaşına kadar işedin yatağa?

ADIBELLİ – On yaşına kadar her gece. On yaşından sonra gün aşırı, daha sonraları da annem aklıma geldikçe!...

TULUM HAYRİ – Niçin annen aklına geldikçe evladım?

ADIBELLİ – Çünkü annem her altımı ıslattığımda kıçıma şap şap vururdu.

TULUM HAYRİ – Şu halde annen aklına geldikçe şimdi de işersin, öyle mi?

ADIBELLİ – Evet efendim, geceleri annem aklıma geldikçe işerim.

TULUM HAYRİ – Hoşuna mı giderdi yoksa onun şaplakları?

ADIBELLİ – Bilmem, o vurdukça ben işerdim, ben işedikçe o vururdu. Bu yüzden altımı ıslatmaktan bir türlü kurtulamadım.

TULUM HAYRİ – Kurtaracağız seni evladım. Sana bir ameliyat yapacağız. Hem de uykuda! Önce idrar yollarını bir muayene edelim! Çok değerli asistanım, yardım edin de yollarda bir tıkanıklık olup olmadığını inceleyelim.

KALEM ŞAKİR – Hay hay sayın profesörüm! *(Örtüyü aralar.)* Bakın, görünüyor. Sünnet ameliyesinde yanlışlık yapılmış. Uç kısmında bir fazlalık, bir deri fazlalığı...

TULUM HAYRİ – Evet, bir deri fazlalığı değerli asistanım, hemen alıverelim. Siz ameliyathaneyi hazırlayın, yahut, durun durun... Buraya getirin takımları, önce keskin bir bıçak...

ÇOLAK HAMDİ – *(Sustasını açar ve uzatır.)* Bundan keskini can sağlığı sayın profesörüm! Buyrun.

TULUM HAYRİ – Hayır, hayır, bu çok küçük gelecek. Baltamı getirin benim. Bir de kütük.

ADIBELLİ - *(Yataktan fırlamak ister, tutup bastırırlar.)* Doktor Bey bırakın beni, istemiyorum. Ameliyat olmak istemiyorum ben!

TULUM HAYRİ - Bir dakikalık iş! Şöyle kütüğün üstüne koydum mu, bir dakikada. Getirin baltamı benim çabuk!

ADIBELLİ - Kurtarın beni!... Adam öldürüyorlar!... Ameliyat istemiyorum ben! Anneee!...

KALEM ŞAKİR - Sayın profesörüm, eğer balta fazla gelirse, makasla ben alıversem, Hafize Ana'nın makasıyla...

TULUM HAYRİ - Balta! Balta temizler bu işi. Getirin kütüğü, koyun şöyle!...

ADIBELLİ - Müdür Beeey, istemiyorum, ben ameliyat istemiyoruuum! Annem de istemez. Kurtarın beni!...

(Hafize Ana girer, hiçbir şey anlayamaz.)

KALEM ŞAKİR - Başhemşire hanım bu talebenin bu gece fazla içtiği esrardan ötürü, idrar yolları altüst olmuş! Trafiğin açılması için hemen operasyona lüzum gördüm.

HAFİZE ANA - Siz gördüyseniz pekâlâ! Benim gözlerim pek seçmez.

KALEM ŞAKİR - Alın şu aletleri de mutfakta kazana atıp kaynatın. Bekletmeyin sayın profesörü. Biraz çabuk!... *(Çolak'ın çantasını verirler.)*

ADIBELLİ - Kurtar beni Hafize Ana'cığım, elini ayağını öpeyim, ben ameliyat olmak istemiyorum! Korkuyoruuum! Annem beni tatilde ettirir...

TULUM HAYRİ - Ameliyat mutlaka lazım, Başhemşire hanım. *(Yatağın örtüsünü kaldırır.)* Bakın, ortalık sırılsıklam.

HAFİZE ANA – Vayyy, hemen ameliyat Doktor Bey! Eşek kadar adam yatağa mı gaçırıyo? Nasıl temizleyeceğim ben bu çarşafları? Ameliyat Doktor Bey? Hemen ameliyat!

GÜDÜK NECMİ – *(Kapıda erketedir.)* Hişşşt! Sayın profesör tamam! *(Tulum'la Kalem helâ aralığına girerler. İnek'le, Güdük de peşlerinden. Müdür'le Kel Mahmut girer.)*

MÜDÜR – *(Hafize Ana'ya)* Nasıl ,uyandı mı delikanlımız Hafize Hanım?

ADIBELLİ – *(Yataktan fırlar.)* Aman Müdür Bey, kurtarın beni. Ameliyat ediyor profesörler. Oramı kesecekler-miş!

MÜDÜR – Nereni evladım? *(Haifze Ana'ya)* Ne diyor bu?

ADIBELLİ – İşte oramı Müdür Bey. Olmam ben! Çok korkarım ameliyattan.

MÜDÜR – *(Kel Mahmut'a şaşkın şaşkın bakar, göz kırpar.)* Haklı çocuk, değil mi Mahmut Bey? Ben annesiyle görüşürüm, ameliyatın sırası değil şimdi. Sen hiç korkma evladım! *(Yavaşça)* Tozutmuş mu ne?

KEL MAHMUT – Dalgaya düşmüş olacak! Malum ya, esrar.

MÜDÜR – Hımmm!... Doğru demek esrar içtiği. Dalgaya düştüğü meydanda. Neler söylüyor, baksanıza... Yahu bu çocuk, esrar içecek çocuk değildi Mahmut Bey. Gayet hesaplı bir çocuktu.

KEL MAHMUT – Evet, hem de içten pazarlıklıydı çok.

MÜDÜR – Elimizde kullanışlı bir adam vardı, Hababam Sınıfı bunu da baştan çıkardı demek!

KEL MAHMUT – İyi ama Müdür Bey, bunu önce mutlaka disiplin kuruluna vermeliyiz.

MÜDÜR – Yalnız onu mu, bu çocuğu baştan çıkaranlar ne olacak?

KEL MAHMUT – Kurulu toplar, gereken cezayı gerekenlere veririz kurulda!

MÜDÜR – Mahmut Bey, benim Ankara'ya edilecek bir telefonum var, siz bu işle meşgul oluverin. *(Çıkar.)*

KEL MAHMUT – *(Açılır açılır Adıbelli'ye bakar)* O ameliyatı yapacak profesöre senin oranı değil, kelleni kestirmeli keş herif!

HAFİZE ANA – Şu yatağın haline bakın Mavin Bey! *(Örtüyü kaldırır.)* Ben nasıl temizleyeceğim bunları? Verdiğiniz, bir kalıp sabun, her aybaşı... Yanına şişe de komuşlar. Tutmuş yatağa etmiş.

KEL MAHMUT – Uzun etme sen de! Bugün burda kalsın, bir yere salıverme! Git çamaşırhaneye, temiz bir yatak takımı al da değiştir şunun altını!

HAFİZE ANA – İki takım isterim Mavin Bey! Bi takımı da yedek!

KEL MAHMUT – Hadi durma! Peki iki takım! *(Hafize Ana çıkar, ters ters Adıbelli'ye bakar.)* Eşşek herif, ahıra çevirmiş burasını! *(Çıkar Adıbelli uyanır. Kalkmak ister. Kalkamaz. Helâya gidecektir, gidemez. Şişeyi görür. Alır. Arkasını döner. Şişedeki sodyum patlar.)*

TABLO : IX

(Üzerinde AMBAR yazılı bir kapı. Kapının önünde sağlı sollu boş sandıklar, kutular... Tabela, karanlıkta zor okunur! Güdük bir sandığın arkasında saklanmış beklemektedir.)

GÜDÜK NECMİ – Hişşşt!... Sen misin Hamdi Abi? Adıbelli sandım seni!

ÇOLAK HAMDİ – Adıbelli'nin peşimize takılacak hali mi kaldı?

GÜDÜK NECMİ – Hayri her şeyi saklıyor ama, ben sanıyorum ki ambarda bir şeyler dönecek bu gece.

ÇOLAK HAMDİ – Döneceği, möneceği şu! Herhalde ambarı basacağız. Fena bir akıl da değil hani!...

GÜDÜK NECMİ – Hayri hep Gececi Murat'ı gözledi, kaç gecedir de hep peşinde! Gececi Murat karşıya geçince, fırla dedi bana, git Çolak Hamdi'ye haber ver, insin!

Ambarın önündeki sandıkların arkasında beklersin bizi dedi. Nerdeyse teker teker düşerler bizimkiler dedi.

ÇOLAK HAMDİ – Vay anasını! Bak bak, şu gelen Kel Mahmut değil mi? Arkasında Tulum Hayri.

TULUM HAYRİ – *(Yavaşça)* Güdük.

GÜDÜK NECMİ – Hop Abi!

TULUM HAYRİ – Geç merdiven altına, erketeye! Müdür gelirken miyavlayacaksın. Gececi gelirken iki kere! *(Güdük gider.)*

KEL MAHMUT – Bütün sınıf burda ha?

TULUM HAYRİ – Saklanın Hocam! Şimdi göreceksiniz her şeyi!

ÇOLAK HAMDİ – Biz de bilelim şu planı!

TULUM HAYRİ – Ben biliyorum ya, yeter! Sana iş düşünce sen de öğrenirsin! *(Kalem'le, İnek gizlenerek gelirler.)* Şimdi de şu sandığın arkasına lütfen!... Aman fiyasko olmasın arkadaşlar! *(Güdük miyavlar.)* Hah tamam, geliyor Müdür, Gececi de... Aman çıt yok!

MÜDÜR – Kapıda araba hazır demek... Unutma sakın, şeker çuvalıyla, kavurma tenekesi kayınpederin evine! Yağlar bize, zeytinyağı ile kavurma tenekelerini karıştırma sakın! Trabzon yağı tahta kutularda. Onlar da bize. Sonra bir çuval da un var. *(Ambarın kapısını açıp içeri girerler.)*

TULUM HAYRİ – Duydunuz değil mi, Hocam? İki aydır neden tulumba tatlısı yememişiz, anlaşılıyor değil mi?

KEL MAHMUT – Kulaklarıma inanamıyorum! Olur mu bu kadar namussuzluk?

TULUM HAYRİ – Çok mu namuslu sanıyordunuz Müdür'ünüzü?

KEL MAHMUT – Bu kadar alçalabileceğini bilmiyordum, çocuklar! Eğer tahmin edebilseydim, çoktan ayrılırdım müdür yardımcılığından.

ÇOLAK HAMDİ – Vay namussuz herif, vay alçak herif vay! Bu kadar olur!

TULUM HAYRİ – Hiişt, susun, çıkıyorlar.

MÜDÜR – Bu pirinç çuvalı da bize gidecek! Şu kuru fasulye kayın pedere. Sen önce onlara uğrarsın. Sonra bize. Hemen dönersin yatakhaneye. Nasıl, uyuyorlar mı çocuklar?

GECECİ MURAT – Nedense bu gece erken uyudular.

MÜDÜR – Uyurlar! Verdim bulgur pilavını! Üstüne içtiler suyu! Serilip kalmışlardır. Sen çek şu sandıkları, çuvalları, tenekeleri bir kenara! Ben kapıyı kitleyip gidiyorum. Hadi göreyim seni. *(Kapıyı kitler.)*

TULUM HAYRİ – *(Yavaşça)* Hamdi, geç arkasına! Hemen bin dalına!

MÜDÜR – *(Yeniden kapıyı açar.)* Dört paket de çay kaldı içerde!... İkişer ikişer bölüştürürsün! *(İçeri girer.)*

TULUM HAYRİ – Dur! İş değişti! Önce Gececi'yi haklayalım. Haydi hop! *(Gececi'nin üzerine atlarlar. Hemen mendille ağzını tıkarlar. Hayri cebinden çıkardığı iple sıkı sıkı bağlar. Müdür elinde paketlerle ambardan çıkar.)*

MÜDÜR – Murat, al şunları!... Murat, Murat nerdesin be!...

TULUM HAYRİ – *(Doğrulur)* Murat yok Müdür Bey! Bir emriniz mi vardı?

MÜDÜR – Sen!... Sen!... Sen burda ha? Ne işin var senin burda? Yoksa sıra şimdi de ambara mı geldi?

TULUM HAYRİ – Sizden sıra gelmez ki bize! Bir dakika! Mahmut Bey'in sizinle görüşecekleri var.

MÜDÜR – Mahmut Bey mi? Ne işi var Mahmut Bey'in burda? Ben ambar kontrolü için geldim. Ya siz? Siz niçin geldiniz?

TULUM HAYRİ – Kontrol ha? Hırsızlığın adı kontrol mü oldu? Sizin bir altıpatlarınız olacaktı. Verin de bir kaza çıkmasın elinizden!

MÜDÜR – *(Birden tabancasını çeker.)* Kıpırdama lan! *(Hamdi arkadan üzerine atlar, tabancasına yapışır, elinden almaya çalışırken tabanca patlar.)*

TULUM HAYRİ – Size söylemiştim, bir kaza çıkarırsınız diye... Az kaldı Mahmut Bey'i vuracaktınız! Katillikten de hapse girecektiniz fazladan!

KEL MAHMUT – Sayın Müdür'üm merak eder dururdum, bizim Müdür'ün tabancasında kurşun var mı, yok mu diye... Meğer gerçekten de varmış!

MÜDÜR – Mahmut Bey, bu haydutlar bu sefer de ambarı soymaya kalkıştılar. Ama suçüstü yakaladım kerataları.

KEL MAHMUT – Evet, suçüstü, yakalandı keratalar! Biri yatak dengi gibi sarılı, yerde. Biri de karşımızda.

MÜDÜR – Demek sen de onlarla beraberdin ha?

KEL MAHMUT – Ne zaman onlardan ayrıldım ki! Onlardan ayrılmayı göze alabilseydim, ben de sizin gibi bir Müdürlük koltuğu bulur, bu okuldan bu sınıftan ayrılır giderdim!

(Çolak Hamdi, belinden çıkardığı kemerle Müdür'ün ellerini arkadan sıka sıka bağlar.)

TULUM HAYRİ – Toplanın arkadaşlar! Kalem, Güdük, Şaban! Şabaaan!... Ulan Şaban nerdesin?

İNEK ŞABAN – *(Koşarak gelir)* Hop Abi! Helâdaydım! Böyle zamanlarda hep çişim gelir benim!

TULUM HAYRİ – *(Hamdi'ye)* Al götür bu adamı! Zararsız bir yere kapat! İster kömürlüğe, ister müzeye. En iyisi müze! Gelecek kuşaklar görsünler de ibret alsınlar.

ÇOLAK HAMDİ – *(Tabancayı doğrultur.)* Yürü! Eğer kaçmaya kalkışırsan şu tabanca ilk defa hayırlı bir işte kullanılmış olur. Sakın terslik etmeye kalkışma! Seninle görülecek çoook hesaplarımız var daha!

(Yürürken Hafize Ana'nın sesi duyulur.)

HAFİZE ANA – Hamdiii!... Nerdesin ulan uyur gezer Hamdi! Gözün kör olmaya e mi! Hangi cehennemlerdesin? Ah bir elime geçirirsem seni, ne uyurluğunu bırakırım, ne gezerliğini! Ulan, attıracak mısın beni revirden be! *(Müdür'ü görür. Hamdi arkasında kaldığı için onu göremez.)* Müdür Bey, az evvel yatağındaydı, iki gözüm kör olsun! Kapının deliğinden baktım, pencerenin önünde dinleniyordu. Ne vakit çıkmış musibet herif! Ne vakit uyur, ne vakit gezer bu adam... Kızım gelmiş de, bi soluk, aşağı ineyim dedimdi. Döndüm bi de baktım ki ne yatağında var, ne revirde, ne camın önünde. Bu sefer, pijamalarını sıyırıp elbiselerini de giymiş! Ayağında takır takır ayakkaplarla çıkmış uyurgezerliğe. Yatakhaneye koştum Gececi Murat'a, belki karşıya geçmiştir dedim. Gececi Murat da yok yerinde. Yatakhane kapısı aralık. Seslendim, seslendim. *(Müdür'ün gerisindekileri görür)* Aniii!... Nah işte burdaymış! Şu delinin zoruna bakın hele, bir de elinde dabanca! Amanın Müdür

Bey, bu haltları karıştıracağını bilsem, bırakıp çıkar mıydım, revirden!... Hamdi, oğlum, benim uyur gezer evladım, etme ver şu dabancayı bana! *(Yavaş yavaş üzerine doğru yürür.)* Hişşşt, hişşşt Hamdi yapma evladım, şeytan doldurur, dabancanın şakası olmaz! Amanım Müdür Bey'e tutuyor dabancayı! Etme oğlum, bi ateş alır da patlarsa...

ÇOLAK HAMDİ – Hafize Ana, yol ver de geçelim!

HAFİZE ANA – Hani uyur gezer hiç konuşmazdı, gördüğünü tanımazdı. Evladım benim! Hafize Ana'sını nasıl da tanıdı... Sağ ol benim aslan evladım. Hafize Ana'sını görünce konuşmadan da edemedi, vefalı oğlum benim!

TULUM HAYRİ – *(Hafize Ana'yı bir yana çeker.)* Dur şimdi Hafize Ana, çekil şöyle! Senin yapacağın çok işler var daha! Hocam! Emredin de içerden bir iki hademe çağırsın Hafize Ana!

ZEYNEP – *(Koşarak gelir. Son sözleri duymuştur.)* Dur anne! Gitme! Hademenin yapacağı işleri ben de yaparım.

HAFİZE ANA – Kız Zeynep! Senin ne işin var bu hengâmede? Çekil şöyle, ayak altından! Söyle Hayri, evladım, bu çuvallar mı gidecek?

TULUM HAYRİ – Hafize Ana'cığım, şu pirinçle yağdan pilav yaptıracaksın... Şu undan, şekerden, yağdan da...

HAFİZE ANA – Helva!...

TULUM HAYRİ – Yooo!... Bilemedin Hafize Ana, tulumba tatlısı... Müdür denilen haydut, okulu da bizi de kuruttu... Hasret kalmıştık tulumba tatlısına. Bak ne diyor Muavin Bey, yarın büyük bir teftiş var, diyor, şimdiden tulumba tatlıları hazırlansın!

HAFİZE ANA – Emrin başım üstüne Mavin Bey! Hadi gızım, şu şeker çuvalına da sen yapış... Epeydir et yüzü gördüğümüz yoktu çocuklar! Şu tenekedeki kavurmalardan da size bir etli kuru fasulye pişireyim.

TULUM HAYRİ – *(Kel Mahmut'a)* Hocam, siz odanızda istirahat edin! Arkadaşlarla bir şeylere karar vermek zorundayız. İlerde çoook, işimiz düşecek size.

KEL MAHMUT – Hoşça kalın çocuklar! Başladığınız işi yarıda bırakmayın!

HAFİZE ANA – Gece yarısı ne halt ettiniz böyle? Bu sefer de ambarı mı soydunuz?

TULUM HAYRİ – Soyanları suçüstü yakaladık Hafize Ana'cığım. Bak, haydutlardan birisi de yerde yatıyor.

HAFİZE ANA – *(Şaşırarak bakar)* Kim o? Gececi Murat mı yoksa? Ulan Murat bu ne hal? Ağzı mı tıkalı bu adamın? Ha, bağırmasın diye... Ben çıkarıyorum tıkacını. *(Çıkarır)* Bağırsın da göreyim!...

(Çolak Hamdi tabanca elinde dönüp gelir.)

TULUM HAYRİ – İndir şu tabancayı aşağıya. Burnuma doğru uzatıp durma. Tabanca yerinde kullanılmazsa bak nasıl sahibini değiştiriyor. Çok güvenmeye gelmez bu demir parçasına. Bir gün bir bakarsın ki bir Çolak daha çıkar, senin de elinden alıverir.

TULUM HAYRİ – Yarın sabah kahvaltı ziliyle her şey yeniden başlayacak. Hafize Ana'nın hazırladığı bol peynirli, yumurtalı, reçelli bir kahvaltı... Öğlen de yılların açlığını giderecek kıymalı yumurta, etli fasulye pilav, tulumba tatlısı... Sonra ders... Gösterelim şu üç otuzundakilere, ders kaçağı olmadığımızı... Hayta kimmiş, biz mi onlar mı görsünler!...

KALEM ŞAKİR – Çok şeyler öğrendik üç yıldır. Bunları bizden sonra gelenlere de öğreteceğiz.

GÜDÜK NECMİ – Peki, Kel Mahmut'lar ne olacak?

KALEM ŞAKİR – Kel Mahmut'lar kendi ayaklarıyla gidene kadar aramızda kalacaklar.

TULUM HAYRİ – Onları, ya kollarına girerek götüreceğiz son barınaklarına, ya da omuzlarımızda... Ama hiç unutmayacağız Kel Mahmut'ları...

(«Çek mastor çek!» ezgisiyle söylerler.)

Bol şerbetli tulumba, ye Tulum ye!
Bol kıymalı fasulye, ye Güdük ye!
Bol tereyağlı pilavı, ye Kalem ye!
Bol köfteli Adana, ye Çolak ye!
Ye Tulum ye! Ye Güdük ye!
Ye Kalem ye! Ye İnek ye!...

– SON –

STEPNE'DEN ÇEVİRİ

Dolmuş dergisinin en hızlı günleriydi. **Hababam Sınıfı** öyküleri üçten ona, ondan yirmiye, yirmiden de otuza doğru ilerliyordu. Ben, «Keselim mi artık?» diye sordukça, İlhan Selçuk:

«Aman kesme, iyi gidiyor!» diyordu.

Gerçekten de iyi gidiyordu **Hababam Sınıfı**. Kabataş Lisesi'nde yatılı okuyan oğlum, bana yeni yeni olaylar getiriyor, anılarımı zenginleştiriyordu. Ölümsüz Üniversiteli Haydar, kaldığımız Yeşiltulumba Sokağındaki evimizin bir odasında Haydarpaşa Lisesi'nde başından geçen olayları anlatıyor, üç gün sonra anlattıklarını dergide okuyunca:

«Olmuyor!» diye küplere biniyordu. «Ben sana böyle mi anlattım. Bu Tulum Hayri de nereden çıktı? O sözleri ben söylemiştim, bizim fizik öğretmeni Sarı Kenan'a. Sen tutmuş Tulum Hayri'ye söyletiyorsun!»

«Bakma kusura Haydarcığım, o kadarcık olur. Senin anılarını yazmıyorum ki... Beni padişah efendimizin vakanüvisi mi sandın!»

Haydar'ın güvensizliği bu yazıların gerçeğe uymamasından değil, benim mizah yazıları yazamayacağıma inanışından geliyordu. Birçok arkadaşa göre ben 1940 kuşağının hızlı şairlerindendim. Bu tür yazıları nasıl yazabilirdim. Mizah çok başka bir işti. Mizaha mizah yazarı olarak başlamalı, böylece de sürdürmeliydi. İşin tuhaf yanı, ben de başka türlüsünü düşünmüyordum. Adımı ancak şiirlerimin altında görmeliydim. Mizah öyküleri yazmak benim gibi bir şaire yakışmazdı.

Sınıf adlı bir kitap çıkarıp Türkiye'mizde 142'nci maddeden ilk kez içeri tıkılan anlı şanlı bir şairdim. Markopaşa dönemini üstü kapalı atlatmıştım. Tek başıma bu ünlü dergiyi yürüttüğüm yıllarda bile yazılarımm altında adım yoktu. Sahibi ve sorumlu müdürü olarak adımın geçtiği yıllarda bile kimi yazıları benim yazdığıma kimse inanmıyor, ben de inanmamaları için elimden geleni yapıyordum. Yalnız Basın Savcısı'nın karşısına çıkınca dipten doruğa ben yazmış

görünmeliydim, bir iki arkadaşı kurtarmak için. Nasıl olsa yazsam da yazmasam da gidecektim okkanın altına, sorumlu müdür olarak.

Bir gün İlhan Selçuk:

«Dolmuş'taki **Hababam Sınıfı** öykülerini bir kitapta derleyelim» deyince şaşırmıştım. Kitabın bir yazarı olacaktı. Gelenek böyleydi. Şairliğimi iki paralık edip adımı böyle bir kitabın üstüne koyduramazdım. Öyküler dergiden kesildi. Turhan Selçuk güzel bir kapak çizdi. **Hababam Sınıfı**'nın haytaları jimnastiğe çıkar gibi dizilmişlerdi çift sıra... Başlarında da Kel Mahmut... Bu kapağa adımın yazılmaması için hiç bir engel kalmamıştı. Ortalık süt limandı artık. Hele böyle bir kitabın basın savcısını kuşkulandırması için bir neden de yoktu ortada. İlhan:

«Koyalım adını» dedi, «Hiçbir sakınca yok!»

«Hayır!» dedim. «Gene dergideki gibi Stepne yazılsın kapağa!»

«Derginin adı Dolmuş olunca Stepne'nin bir anlamı olabilir ama bir kitabın üstünde Stepne ne anlama gelir!»

«Onu okurlarımız düşünsün!» dedim.

Kitap çıktı. Yazarı Stepne... İster Dolmuş'un yedek lastiği olsun, ister kitabın yazarı... Okuyucu kafasını bu konu üzerinde hiç yormadan beş bin kitap dergi gibi eriyip gitmişti. Kitapçı vitrinlerinde yerini bile almaya vakit kalmamıştı. Aldığım 250 lira, mizahtan, mizalı kitaplarından aldığım ilk telif ücretiydi. Şairlik adımı kullanmadan mizah yazarı olmuş, kitap çıkarmış, ilk kez kitaptan para kazanmıştım.

Dergi kapandıktan sonra geriye kalan yeni **Hababam Sınıfı** öykülerinin bir bölümünü de Tan Basımevi'nde Haluk Yetiş basmıştı. Nasıl olsa kitap kendini sattıracaktı. Bu bakımdan dizgi baskı hacıbaba işi olmuştu. Kapağını bile Turhan Selçuk'un dergideki çizgilerinden yararlanarak ben düzenlemiştim. Olmuşken olsun dedim. Ünü Rıfat Ilgaz'ı çoktan aşan **Hababam Sınıfı**'na ilerde sahip çıkabilmek umuduyla kapağa da adımı koydurdum. Birinci kitabın her bakımdan bir devamı olduğu halde ilk eleştiriler çok umut kırıcıydı:

«Birincisi çok daha güzeldi. Ne gerek vardı bu ikincisine?»

Oysa dergide severek okudukları öykülerdi bunlar. Kitap olarak derlenince mi gereksizleşiyor, değerden düşüyordu? Bu tür eleştiriyi yapanların gene de iyi niyetli arkadaşlar olduğunu sonradan öğrendim.

Babıali demirbaşlarından dağıtıcı Faruk kitabı evirip çevirdikten sonra:

«Nerde Stepneee...» demişti, «Nerde Rıfat Ilgaz... Herif yazmış... Ancak iki hikâyesini okuyabildim bu yeni kitabın. Bırak dostum sen bu işleri!»

Ne demek istediğini anlayamamıştım. Şaşkın şaşkın bakıyordum yüzüne:

«Rusçan fena değil!» dedi. «Doğrusu ilk kitabı çok güzel çevirmişsin!»

Ben Rusça biliyordum haaa?.. Haraşo'dan başka tek sözcük bilmiyordum Rusça olarak. Şaşkınlıkla sordum:

«Ben mi çevirmişim. Hangi yazardan?»

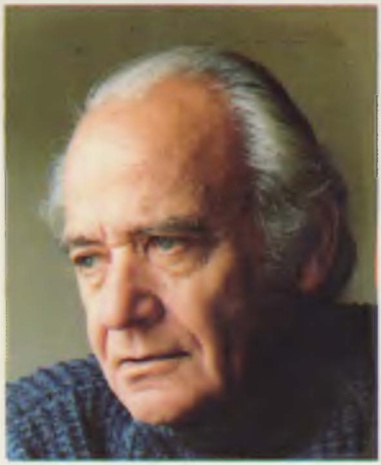
«Hangi yazardan olacak! Stepne'den.»

«Yani bu Stepne Sovyet yazarı, öyle mi?»

«Bırak laf cambazlığını... Ha Sovyet yazarı, ha Rus yazarı... Hepsi bir kapıya çıkar... Baktın birincisi iyi gitti, ikinciyi de sen yetiştirdin geriden.»

Babıali'nin Kral Faruk'u beni sinemacılarla karıştırıyordu. Ya da Mayk Hammer üreticilerine benzetiyordu. Bir koyundan iki post çıkarmakla suçluyordu yani... Haklıydı bir bakıma. Yanlışlığı birinci kitabın kapağına Stepne koymakla değil, ikinci kitabın üstüne kendi adımı yazmakla yapmıştım. Hey garip kişi! Durup dururken ne diye böyle işlere özenirsin! Baban da mı mizah yazarıydı? Şairlik neyine yetmiyordu senin!

Rıfat Ilgaz'ın "Yokuş Yukarı" adlı kitabından alınmıştır (s. 87-90)

"Bu mektubu yazmaktaki birinci sebep, geçen akşam televizyonda çok kıymetli eseriniz olan Hababam Sınıfı filmini seyretmek olmuştur... Bana verdiğiniz Kel Mahmut rolünden dolayı size minnettarlığımı, takdirlerimi, gurur ve iftihar duygularımı iletmektir. Ne yazacağımı bilemiyorum. Yalnız televizyon gibi bir yayın aracında, eserinizi tüm memleket bireylerinin iftiharla seyretmesi kâfidir. Sağ olunuz, var olunuz. Duygularımı taktirlerinize bırakıyorum."

Yukarıdaki yazı, Kel Mahmut'un yani müdür yardımcısı, Nihat Dicle'nin Rıfat Ilgaz'a yazdığı mektuptan alınmıştır. Kısacık satırlar aslında taşıdıkları anlam bakımından çok söze de gerek bırakmamaktadır.

Rıfat Ilgaz'ın yazdığı **Hababam Sınıfı** romanı, ve **Hababam Sınıfı Uyanıyor, Baskında, Sınıfta Kaldı** ve **İcraatin İçinde,** toplam beş yapıtı yıllardır elden ele dolaşmaktadır. Yüzbinlerce kişinin bu yapıtları zevkle okumasına karşın, **Hababam Sınıfı'nın** senaryoları filim sansür kurulu tarafından "Mahmut Bey'e Kel Mahmut denemez" gerekçesiyle geri çevrilmiştir.

Çınar Yayınları, **Hababam Sınıfı** dizisini okurlarına sunmakla mutluluk duymaktadır.

ISBN 975-348-032-6

9 789753 480321

Kapak: Turhan Selçuk